# ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
# PHILIPPE LÉGER
# της 8ης Δεκεμβρίου 2005 [1]

1. Έχει ο κάτοχος ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας δικαίωμα βάσει του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [2] να εναγάγει λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας πολλές εταιρίες, οι οποίες εδρεύουν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη και ανήκουν στον ίδιο όμιλο, ενώπιον μόνον ενός δικαστηρίου, και συγκεκριμένα του δικαστηρίου της έδρας μιας από τις εταιρίες αυτές;

2. Αυτό είναι στην ουσία το ζήτημα που έθεσε το Hoge Raad der Nederlanden (Κάτω Χώρες) στο πλαίσιο μιας διαφοράς μεταξύ, αφενός, δύο ιδιωτών που κατοικούν στις Ηνωμένες Πολιτείες και κατέχουν ένα ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σχετικά με μια μέθοδο ιατρικής αναλύσεως και τον αντίστοιχο εξοπλισμό και, αφετέρου, εννέα εταιριών του φαρμακευτικού ομίλου Roche εδρευουσών στις Κάτω Χώρες, σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και στις Ηνωμένες Πολιτείες, κατόπιν της εμπορίας, από τις εταιρίες αυτές, ορισμένων προϊόντων που φέρεται ότι προσβάλλουν τα δικαιώματα των κατόχων του εν λόγω διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

3. Πριν από μερικά χρόνια, τέθηκε στο Δικαστήριο παρόμοιο ζήτημα από το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Ηνωμένο Βασίλειο) κατόπιν αντιθέτων αιτήσεων (αιτήσεως να παύσει η προσβολή της ευρεσιτεχνίας και μετά αιτήσεως να αναγνωριστεί ότι δεν προσβλήθηκε η ευρεσιτεχνία και να ακυρωθεί το σχετικό δίπλωμα) με τις οποίες κινήθηκαν πρώτα ενώπιον ολλανδικού δικαστηρίου και μετά ενώπιον βρετανικών δικαστηρίων δίκες μεταξύ, αφενός, μιας εταιρίας αμερικανικού δικαίου η οποία κατείχε ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σχετικά με ιατρικό υλικό και, αφετέρου, πολλών εταιριών που έδρευαν στις Κάτω Χώρες, στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις Ηνωμένες Πολιτείες [3]. Ωστόσο, το Δικαστήριο τελικά δεν αποφάνθηκε επί του ζητήματος αυτού καθόσον η υπόθεση εκείνη διεγράφη κατόπιν φιλικού διακανονισμού της διαφοράς από τους διαδίκους [4].

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ 1982, Ι. 388, σ 7. Σύμβαση όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας (ΕΕ ΕΕ 1982, Ι. 388, σ 24), με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1982, Ι. 388, σ 1), με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1989, Ι. 285, σ 1) και με τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας (ΕΕ 1997, C 15, σ 1, στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών). Ηαγιωμένη μορφή της εν λόγω Συμβάσεως, όπως τροποποιήθηκε με τις τέσσερις Συμβάσεις προσχωρήσεως, έχει δημοσιευθεί στην ΕΕ 1998, C 27, σ. 1.

3 — Πρόκειται για την υπόθεση C-186/00, Boston Scientific κ.λπ.

4 — Διάταξη της 9ης Νοεμβρίου 2000 περί διαγραφής.

4. Αντιθέτως, ενώπιον του Δικαστηρίου εκκρεμεί ένα προδικαστικό ερώτημα γερμανικού δικαστηρίου, το οποίο, ενώ είναι σαφώς διαφορετικό, δεν είναι άσχετο με το τωρινό προδικαστικό ζήτημα [5]. Το ερώτημα εκείνο, ναι μεν έχει σχέση με εθνικό και όχι με ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και δεν αφορά τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, καθόσον δεν υπάρχουν πολλοί εναγόμενοι, αλλά μόνο την έκταση εφαρμογής του κατά το άρθρο 16, σημείο 4, της Συμβάσεως αυτής κανόνα αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας σχετικά με την καταχώριση ή το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, πλην όμως δύναται να έχει σημασία για την εξέταση του τωρινού προδικαστικού ζητήματος. Συγκεκριμένα, συχνά, στο πλαίσιο διαφοράς σχετικά με προσβολή της ευρεσιτεχνίας, το κύρος του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας τίθεται υπό αμφισβήτηση (από τον εναγόμενο επί αγωγής λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας ή από τον ενάγοντα επί αγωγής για την αναγνώριση της ελλείψεως τέτοιας προσβολής), οπότε μπορεί να είναι χρήσιμο να εξεταστεί η σχέση μεταξύ του πιο πάνω άρθρου 16, σημείο 4, και άλλων κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που περιλαμβάνονται στη Σύμβαση των Βρυξελλών, όπως ο περιεχόμενος στο άρθρο της 6, σημείο 1.

## I — Το νομικό πλαίσιο

### Α — *Η Σύμβαση των Βρυξελλών*

5. Συναφθείσα το 1968 βάσει του άρθρου 220 της Συνθήκης ΕΟΚ (κατόπιν άρθρου 220 της Συνθήκης ΕΚ, νυν άρθρου 293 ΕΚ), η Σύμβαση των Βρυξελλών έχει ως σκοπό, κατά το προοίμιό της, «την ενίσχυση στην Κοινότητα της έννομης προστασίας των εγκατεστημένων σε αυτή προσώπων».

6. Πρόκειται για «διπλή» σύμβαση, υπό την έννοια ότι περιέχει όχι μόνον κανόνες για την αναγνώριση και την εκτέλεση, αλλά και κανόνες άμεσης διεθνούς δικαιοδοσίας οι οποίοι έχουν εφαρμογή στο συμβαλλόμενο κράτος προελεύσεως, δηλαδή ήδη από το στάδιο της διαδικασίας εκδόσεως της δικαστικής αποφάσεως η οποία δύναται να αναγνωριστεί και να εκτελεστεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος.

7. Όσον αφορά τους κανόνες άμεσης διεθνούς δικαιοδοσίας, οι κανόνες αυτοί αρθρώνονται γύρω από την αρχή την οποία θέτει το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, κατά το οποίο, «[μ]ε την επιφύλαξη των διατάξεων της παρούσας συμβάσεως, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους αυτού, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους». Έτσι, όταν ένας εναγόμενος κατοικεί σε συμβαλλόμενο κράτος, τα δικαστήρια του κράτους αυτού κατ' αρχήν έχουν διεθνή δικαιοδοσία.

8. Σε συνάρτηση με τη λογική αυτή, το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως αυτής προσθέτει ότι «[τ]α πρόσωπα που

5 — Εννοώ την εκκρεμή υπόθεση C-4/03, GAT, επί της οποίας ο γενικός εισαγγελέας Geelhoed ανέπτυξε τις προτάσεις του στις 16 Σεπτεμβρίου 2004.

έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου συμβαλλόμενου κράτους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 6 του [...] τίτλου [ΙΙ]» [6]. Οι κανόνες αυτοί είναι διαφόρων ειδών.

9. Ορισμένοι από αυτούς έχουν προαιρετικό χαρακτήρα. Επιτρέπουν στον ενάγοντα να επιλέξει να ασκήσει την αγωγή του ενώπιον δικαστηρίου άλλου συμβαλλομένου κράτους από εκείνο της κατοικίας του εναγομένου.

10. Τούτο συμβαίνει, μεταξύ άλλων, με τον κανόνα περί ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας ο οποίος περιέχεται στο άρθρο 5, σημείο 3, της ίδιας Συμβάσεως και ορίζει ότι, όσον αφορά τις ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ο εναγόμενος δύναται να εναχθεί ενώπιον του δικαστηρίου «του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός».

11. Το ίδιο συμβαίνει, μεταξύ άλλων, με τον κανόνα περί ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας ο οποίος περιέχεται στο άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, κατά τον οποίο ένα «[π]ρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλομένου κράτους [και που επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 2, πρέπει, κατ' αρχήν, να εναχθεί ενώπιον δικαστηρίου του κράτους αυτού] μπορεί επίσης να εναχθεί, αν υπάρχουν πολλοί εναγόμενοι, ενώπιον του δικαστηρίου της κατοικίας ενός από αυτούς».

12. Άλλοι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας τους οποίους θέτει η Σύμβαση των Βρυξελλών επιβάλλουν την άσκηση αγωγής ενώπιον δικαστηρίου μόνον ενός συμβαλλομένου κράτους, κατ' αποκλεισμόν των δικαστηρίων οποιουδήποτε άλλου συμβαλλομένου κράτους. Σε αυτούς τους λεγόμενους κανόνες αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβάνεται ο περιεχόμενος στο άρθρο 16, σημείο 4, της Συμβάσεως αυτής. Κατά το άρθρο αυτό, «[α]ποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία, έχουν, σε θέματα καταχωρίσεως ή κύρους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, σημάτων, σχεδίων και προτύπων και άλλων ανάλογων δικαιωμάτων τα οποία επιδέχονται κατάθεση ή καταχώριση, τα δικαστήρια του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου η κατάθεση ή καταχώριση ζητήθηκε, πραγματοποιήθηκε, ή θεωρείται ότι πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με διεθνή σύμβαση».

13. Κατόπιν της θέσεως σε ισχύ της Συμβάσεως για τη χορήγηση ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας η οποία υπεγράφη στο Μόναχο στις 5 Οκτωβρίου 1973 [7], στο άρθρο 16, σημείο 4, της Συμβάσεως των Βρυξελλών προστέθηκε ένα δεύτερο εδάφιο, κατά το οποίο, «[μ]ε την επιφύλαξη της δικαιοδοσίας του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας σύμφωνα με τη σύμβαση χορηγήσεως ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που υπογράφηκε στο Μόναχο στις 5 Οκτωβρίου 1973, τα δικαστήρια κάθε συμβαλλόμενου κράτους έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία, σε θέματα εγγραφής ή κύρους ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας που χορηγείται για το κράτος αυτό [...]» [8].

6 — Αντιθέτως, κατά το άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, «[α]ν ο εναγόμενος δεν έχει κατοικία στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, η διεθνής δικαιοδοσία σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος ρυθμίζεται από το δίκαιο του κράτους αυτού, με την επιφύλαξη του άρθρου 16».

7 — Θα εξετάσω αργότερα τη Σύμβαση αυτή (στο εξής: Σύμβαση του Μονάχου).

8 — Οι διατάξεις αυτές παρεμβλήθηκαν στη Σύμβαση των Βρυξελλών με το άρθρο VΔ του πρωτοκόλλου που προσαρτάται στη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας.

14. Λόγω του αναγκαστικού χαρακτήρα των κανόνων αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στο άρθρο 16 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το άρθρο 19 της Συμβάσεως αυτής απαιτεί όπως «[τ]ο δικαστήριο του συμβαλλόμενου κράτους διαπιστώνει αυτεπάγγελτα την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του, εφόσον καλείται να κρίνει, ως κύριο ζήτημα, διαφορά για την οποία δικαστήριο άλλου συμβαλλόμενου κράτους έχει αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 16».

15. Σε προέκταση όλων των κανόνων περί απονομής διεθνούς δικαιοδοσίας τους οποίους θέτει η Σύμβαση αυτή, η τελευταία προβλέπει ορισμένους δικονομικούς μηχανισμούς για να διέπει την εφαρμογή των κανόνων αυτών. Οι μηχανισμοί αυτοί, οι οποίοι αφορούν την εκκρεμοδικία και τη συνάφεια, σκοπεύουν να αποτρέψουν την έκδοση αντιθέτων αποφάσεων από δικαστήρια διαφόρων συμβαλλομένων κρατών.

16. Έτσι, το άρθρο 21 της Συμβάσεως των Βρυξελλών το οποίο αφορά την εκκρεμοδικία, ορίζει ότι, όταν αγωγές που έχουν το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία έχουν ασκηθεί μεταξύ των ίδιων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων συμβαλλομένων κρατών, το δικαστήριο που δεν επελήφθη πρώτο οφείλει να αναστείλει τη διαδικασία μέχρι να διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο, και μετά, αν διαπιστωθεί η δικαιοδοσία αυτή, να αποποιηθεί τη διεθνή δικαιοδοσία του υπέρ του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

17. Όσο για τη συνάφεια, το άρθρο 22, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω Συμβάσεως ορίζει ότι, όταν συναφείς αγωγές έχουν ασκηθεί ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων συμβαλλομένων κρατών και είναι εκκρεμείς στον πρώτο βαθμό, κάθε δικαστήριο που δεν επελήφθη πρώτο δύναται είτε να αναστείλει τη διαδικασία είτε, κατόπιν αιτήσεως ενός των διαδίκων, να αποποιηθεί τη διεθνή δικαιοδοσία του, υπό την προϋπόθεση ότι το δίκαιό του επιτρέπει την ένωση συναφών υποθέσεων και ότι το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο έχει διεθνή δικαιοδοσία και για τις δύο αγωγές. Το τρίτο εδάφιο του άρθρου αυτού διευκρινίζει ότι «[ε]ίναι συναφείς, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, αγωγές που συνδέονται μεταξύ τους τόσο στενά ώστε να υπάρχει συμφέρον να εξετασθούν και να εκδικασθούν ταυτόχρονα, προκειμένου να αποφευχθούν λύσεις που θα ήταν ασυμβίβαστες αν οι υποθέσεις εκδικάζονταν χωριστά».

18. Σε συνάρτηση με όλους τους πιο πάνω κανόνες για την απονομή ή την άσκηση διεθνούς δικαιοδοσίας, η Σύμβαση των Βρυξελλών καθιέρωσε, στον τίτλο της ΙΙΙ, έναν απλοποιημένο μηχανισμό αναγνωρίσεως και εκτελέσεως των δικαστικών αποφάσεων. Ο μηχανισμός αυτός, ο οποίος ισχύει για τις αποφάσεις των δικαστηρίων συμβαλλομένου κράτους στο πλαίσιο της αναγνωρίσεώς τους και της εκτελέσεώς τους σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, χαρακτηρίζεται ιδίως από περιορισμό των λόγων αρνήσεως της αναγνωρίσεως, οι οποίοι απαριθμούνται εξαντλητικά από τη Σύμβαση αυτή. Στους λόγους αυτούς περιλαμβάνονται ο προβλεπόμενος στο άρθρο 27, σημείο 3, για την περίπτωση που η απόφαση που εκδόθηκε στο κράτος προελεύσεως είναι «ασυμβίβαστη με απόφαση που έχει εκδοθεί μεταξύ των ίδιων διαδίκων στο κράτος αναγνωρίσεως», καθώς και ο προβλεπόμενος στο άρθρο 28, πρώτο εδάφιο, για την περίπτωση που το δικαστήριο του κράτους προελεύσεως παρέβλεψε τους κατά το

άρθρο 16 κανόνες αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας.

19. Τέλος, ο τίτλος VII της Συμβάσεως των Βρυξελλών, ο οποίος αφορά τις σχέσεις της Συμβάσεως αυτής με άλλες διεθνείς συμβάσεις, ορίζει στο άρθρο του 57, σημείο 1, ότι «[η] παρούσα σύμβαση δεν θίγει τις συμβάσεις στις οποίες τα συμβαλλόμενα κράτη είναι ή θα γίνουν μέρη και οι οποίες, σε ειδικά θέματα, ρυθμίζουν τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση ή την εκτέλεση αποφάσεων».

Β — *Η Σύμβαση του Μονάχου*

20. Η Σύμβαση του Μονάχου τέθηκε σε ισχύ στις 7 Οκτωβρίου 1977. Σήμερα, μέρη της είναι 31 κράτη, και μεταξύ αυτών όλα εκείνα τα οποία, την κρίσιμη ημερομηνία για τη διαφορά της κύριας δίκης, δεσμεύονταν από τη Σύμβαση των Βρυξελλών [9]. Η Κοινότητα δεν είναι μέρος της, πλην όμως συζητείται να γίνει μέρος της στο πλαίσιο του σχεδίου θεσμοθετήσεως κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

21. Η Σύμβαση αυτή καθιέρωσε, όπως εκθέτει το άρθρο της 1, «[...] ένα σύστημα δικαίου κοινό για τα συμβαλλόμενα Κράτη σε θέματα χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας» και συνέστησε προς τούτο έναν οργανισμό, το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (στο εξής: ΕΓΔΕ), στον οποίο έχει ανατεθεί η χορήγηση, στο πλαίσιο κεντρικής διαδικασίας, των λεγομένων «ευρωπαϊκών» διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, των οποίων όμως η εδαφική ισχύς εξαρτάται από εκείνον ο οποίος ζητεί τη χορήγησή τους [10].

22. Οι κοινοί κανόνες για τη χορήγηση των εν λόγω διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας είναι τόσο κανόνες ουσιαστικού δικαίου (συνιστάμενοι, στην ουσία, στον ορισμό των εφευρέσεων που είναι δεκτικές κατοχυρώσεως με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας) όσο και κανόνες διαδικαστικής φύσεως, στο μέτρο που διέπουν τη διαδικασία χορηγήσεως των διπλωμάτων αυτών από το ΕΓΔΕ, καθώς και τη διαδικασία που ενδέχεται να κινηθεί αργότερα ενώπιον άλλων οργάνων του ίδιου οργανισμού, λόγω της υποβολής ενστάσεως κατά της χορηγήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Η ένσταση αυτή, η οποία μπορεί να υποβληθεί μόνον εντός ορισμένης προθεσμίας από τη χορήγηση του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας και δύναται να στηριχθεί μόνο σε ορισμένους λόγους που η Σύμβαση του Μονάχου απαριθμεί περιοριστικά, μπορεί να επιφέρει την ανάκληση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή τη διατήρησή του όπως τροποποιήθηκε από τον κάτοχό

9 — Σήμερα, τα κράτη μέρη της Συμβάσεως του Μονάχου είναι: το Βασίλειο του Βελγίου, η Γαλλική Δημοκρατία, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, η Ελβετική Συνομοσπονδία, το Βασίλειο της Σουηδίας, η Ιταλική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Αυστρίας, το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν, η Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας, το Βασίλειο της Δανίας, το Πριγκιπάτο του Μονακό, η Δημοκρατία της Πορτογαλίας, η Ιρλανδία, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, η Δημοκρατία της Κύπρου, η Δημοκρατία της Τουρκίας, η Δημοκρατία της Βουλγαρίας, η Δημοκρατία της Εσθονίας, η Δημοκρατία της Σλοβακίας, η Δημοκρατία της Τσεχίας, η Δημοκρατία της Σλοβενίας, η Δημοκρατία της Ουγγαρίας, η Δημοκρατία της Ρουμανίας, η Δημοκρατία της Πολωνίας, η Δημοκρατία της Ισλανδίας, η Δημοκρατία της Λιθουανίας, και η Δημοκρατία της Λετονίας.

10 — Κατά το άρθρο 3 της Συμβάσεως του Μονάχου, «[η] χορήγηση ενός ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να ζητηθεί για όλα τα συμβαλλόμενα Κράτη, για μερικά, ή για ένα μόνο απ' αυτά».

του κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενστάσεως [11].

23. Πέραν των κοινών αυτών κανόνων, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας εξακολουθεί να διέπεται από την εθνική ρύθμιση κάθε ενός από τα συμβαλλόμενα κράτη για τα οποία χορηγήθηκε. Συγκεκριμένα, από τη στιγμή που χορηγήθηκε, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μετατρέπεται σε «δέσμη εθνικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας» [12].

24. Έτσι, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, της Συμβάσεως του Μονάχου, «[σ]ε κάθε ένα συμβαλλόμενο Κράτος για το οποίο έχει χορηγηθεί, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχει την ίδια ισχύ και υπόκειται στο ίδιο καθεστώς, με ένα εθνικό δίπλωμα που απονεμήθηκε στο Κράτος αυτό, εκτός εάν ορίζει διαφορετικά η Σύμβαση αυτή».

25. Στο ίδιο πνεύμα, το άρθρο 64, παράγραφος 1, της εν λόγω Συμβάσεως ορίζει ότι «[...] [τ]ο ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας παρέχει στον δικαιούχο του, από την ημέρα δημοσίευσης της ανακοίνωσης για τη χορήγησή του και στο έδαφος κάθε ενός από τα συμβαλλόμενα Κράτη για τα οποία χορηγήθηκε, τα ίδια δικαιώματα με εκείνα που παρέχει ένα εθνικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγείται στο έδαφος του Κράτους αυτού». Η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου προσθέτει ότι «[ο]ι παραβιάσεις του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας κρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας» [13].

26. Η πιο πάνω εξομοίωση ενός ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας με εθνικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας συνεπάγεται όχι μόνον την υπαγωγή του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας στο δίκαιο που έχει εφαρμογή επί ενός εθνικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας όσον αφορά την προστασία του σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος για το οποίο χορηγήθηκε το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, αλλά, κατ' αρχήν (εκτός αν υποβλήθηκε ένσταση ενώπιον του ΕΓΔΕ), και την υπαγωγή των διαφορών σχετικά με ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στα εθνικά δικαστήρια κάθε σχετικού συμβαλλόμενου κράτους.

11 — Το άρθρο 99, παράγραφος 1, της Συμβάσεως του Μονάχου ορίζει ότι κατά της χορηγήσεως ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας οποιοσδήποτε δύναται να υποβάλει ένσταση ενώπιον του ΕΓΔΕ εντός προθεσμίας εννέα μηνών από την ημερομηνία δημοσιεύσεως της ανακοινώσεως ότι χορηγήθηκε το δίπλωμα αυτό. Κατά το άρθρο 105, παράγραφος 1, της Συμβάσεως αυτής, όταν έχει υποβληθεί ένσταση κατά ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, κάθε τρίτος ο οποίος αποδεικνύει ότι ασκήθηκε εναντίον του αγωγή λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από το δίπλωμα αυτό δύναται, μετά την παρέλευση της προθεσμίας για την υποβολή ενστάσεως, να παρέμβει στη διαδικασία της ενστάσεως, υπό την προϋπόθεση ότι υποβάλει δήλωση παρεμβάσεως εντός τριών μηνών από την ημερομηνία ασκήσεως της πιο πάνω αγωγής. Πάντοτε κατά το ίδιο άρθρο, την πιο πάνω δυνατότητα παρεμβάσεως έχει και οποιοσδήποτε αποδεικνύει ότι, κληθείς από τον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας να παύσει τη φερόμενη προσβολή των δικαιωμάτων από το δίπλωμα αυτό, άσκησε εναντίον του κατόχου αγωγή για να αναγνωριστεί δικαστικώς ότι δεν προσβάλλει την ευρεσιτεχνία. Το ανώτατο συμβούλιο προσφυγών του ΕΓΔΕ διευκρίνισε τον σκοπό του μηχανισμού αυτού στην απόφασή του της 11ης Μαΐου 1994 στην υπόθεση Allied Colloids (G-1/94, ΕΕ ΕΓΔΕ 1994, 787, παράγραφος 7) ως εξής: «[...] by relying on the centralised procedure before the EPO in cases where infringement and revocation proceedings otherwise would have to be simultaneously pursued before national courts, an unnecessary duplication of work can be avoided, reducing also the risk of conflicting decisions on the validity of the same patent [...]» («[...] με τη χρησιμοποίηση της κεντρικής διαδικασίας ενώπιον του ΕΓΔΕ στις περιπτώσεις που διαφορετικά θα έπρεπε συγχρόνως να κινηθούν ενώπιον εθνικών δικαστηρίων δίκες για την προστασία των δικαιωμάτων από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και για την ανάκληση του διπλώματος αυτού, είναι δυνατόν να αποφευχθεί μια άνευ λόγου διπλή εργασία, με αποτέλεσμα και να μειωθεί ο κίνδυνος εκδόσεως συγκρουομένων αποφάσεων ως προς το κύρος του ίδιου διπλώματος ευρεσιτεχνίας [...]»).

12 — Η έκφραση αυτή, η οποία χρησιμοποιείται συνήθως για να οριστεί η ιδιαίτερη φύση του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, καθιερώθηκε από τα συμβούλια προσφυγών του ΕΓΔΕ. Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση του ανωτάτου συμβουλίου προσφυγών του ΕΓΔΕ της 3ης Νοεμβρίου 1992 στην υπόθεση Spanset (G-4/91, ΕΕ ΕΓΔΕ 1993, 707, παράγραφος 1).

13 — Το ανώτατο συμβούλιο προσφυγών του ΕΓΔΕ στην απόφασή του της 11ης Δεκεμβρίου 1989 στην υπόθεση Mobil Oil III (G-2/88, ΕΕ ΕΓΔΕ 1990, 93, παράγραφος 3.3, η έμφαση δική μου) διευκρίνισε τη διάταξη αυτή ως εξής: «[...] [t]he rights confered on the proprietor of a European patent (Article 64(1) EPC) are the legal rights which the law of a designated Contracting State may confer upon the proprietor, for example, as regards *what acts of third parties constitute infringement* of the patent, and as regards *the remedies which are available in respect of anyinfringement*» («[...] τα δικαιώματα που παρέχονται στον κάτοχο ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας (άρθρο 64, παράγραφος 1, της ΣΕΔΕ) είναι τα δικαιώματα που το δίκαιο ενός κατονομαζόμενου συμβαλλόμενου κράτους παρέχει ενδεχομένως στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας, π.χ., όσον αφορά *το ποιες πράξεις τρίτων προσώπων συνιστούν προσβολή* της ευρεσιτεχνίας, και όσον αφορά *τα μέσα δικαστικής προστασίας που παρέχονται σχετικά με οποιαδήποτε προσβολή της ευρεσιτεχνίας*»).

27. Η αρχή αυτή ισχύει τόσο για τις διαφορές σχετικά με την προσβολή των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όσο και για τις διαφορές σχετικά με το κύρος του τελευταίου [14], διευκρινιζομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 138 της Συμβάσεως του Μονάχου, η ακύρωση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας από δικαστήριο συμβαλλομένου κράτους παράγει τα αποτελέσματά της μόνον εντός του εδάφους του κράτους αυτού, αποκλειομένου του εδάφους άλλων συμβαλλομένων κρατών, αντιθέτως με αυτό που ισχύει σε περίπτωση ανακλήσεως ενός τέτοιου διπλώματος από το ΕΓΔΕ, καθόσον τότε η απόφαση αυτή εκτείνεται στο έδαφος όλων των συμβαλλομένων κρατών για τα οποία χορηγήθηκε το σχετικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

28. Στο πλαίσιο διαφορών σχετικά με την προσβολή των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και διαφορών σχετικά με το κύρος του διπλώματος αυτού, μπορεί να τεθεί το ζήτημα ποια είναι η ακριβής έκταση της επί τεχνικών ζητημάτων προστασίας που πρέπει να παρέχει ένα τέτοιο δίπλωμα, δηλαδή ποιο είναι επακριβώς το τεχνικό αντικείμενο του συνισταμένου στο δίπλωμα αυτό δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας [15]. Η μέθοδος που πρέπει να χρησιμοποιείται κατά την εξέταση του ζητήματος αυτού καθορίζεται από το άρθρο 69 της Συμβάσεως του Μονάχου. Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, η έκταση της προστασίας που παρέχεται από το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (ή με την αίτηση χορηγήσεως τέτοιου διπλώματος) πρέπει να καθορίζεται με γνώμονα το περιεχόμενο των «αξιώσεων», διευκρινιζομένου πάντως ότι η περιγραφή της εφευρέσεως και τα σχετικά σχέδια χρησιμεύουν για την ερμηνεία των «αξιώσεων» αυτών [16]. Με τη μέριμνα να αποφευχθούν αποκλίνουσες εκτιμήσεις μεταξύ των αρμοδίων αρχών των πολυαρίθμων συμβαλλομένων κρατών, στη Σύμβαση αυτή

14 — Η πτυχή αυτή τονίστηκε από το ανώτατο συμβούλιο προσφυγών του ΕΓΔΕ στην προαναφερθείσα απόφασή του Spanset. Για καλύτερη κατανόηση, θα παραθέσω ολόκληρη την παράγραφο 1 της αποφάσεως αυτής (η έμφαση δική μου):
«When a European patent is granted, it has the effect in each designated Contracting State of a national patent granted by that State (Articles 2 and 64(1) EPC). It thus becomes *a bundle of national patents* within the individual jurisdictions of the designated States. Any alleged infringement of a granted European patent is dealt with by national law (Article 64(3) EPC). *Infringement proceedings may be commenced by the patent proprietor in any Contracting State for which the patent was granted, at any time after grant of the patent.*
Part V of the EPC (Articles 99 to 105) sets out an "opposition procedure', under which any person may file an opposition to a granted European patent at the EPO within nine months of its grant, and may thereby contend in centralised opposition proceedings before an Opposition Division of the EPO that the patent should be revoked, on one or more stated grounds. The effect of revocation is set out in Article 68 EPC. *Opposition proceedings therefore constitute an exception to the general rule set out in paragraph 1 above that a granted European patent is no longer within the competence of the EPO but is a bundle of national patents within the competence of separate national jurisdictions*»
(«Όταν έχει χορηγηθεί ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, το δίπλωμα αυτό παράγει σε κάθε κατονομαζόμενο συμβαλλόμενο κράτος τα αποτελέσματα που παράγει ένα εθνικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που έχει χορηγηθεί από το κράτος αυτό (άρθρα 2 και 64, παράγραφος 1, της ΣΕΔΕ). Έτσι, μετατρέπεται σε *δέσμη εθνικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας* τα οποία υπάγονται στη δικαιοδοσία του αντίστοιχου κατονομαζόμενου κράτους. Κάθε φερόμενη προσβολή των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας κρίνεται κατά το εθνικό δίκαιο (άρθρο 64, παράγραφος 3, της ΣΕΔΕ). *Δίκη σχετικά με την προσβολή της ευρεσιτεχνίας δύναται να κινηθεί από τον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας σε οποιοδήποτε συμβαλλόμενο κράτος για το οποίο χορηγήθηκε το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, οποτεδήποτε μετά τη χορήγηση του διπλώματος.*
Το μέρος V της ΣΕΔΕ (άρθρα 99 έως 105) περιγράφει μια "διαδικασία ανακοπής", βάσει της οποίας οποιοσδήποτε δύναται να υποβάλει ενώπιον του ΕΓΔΕ ανακοπή κατά ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας εντός εννέα μηνών από τη χορήγησή του, οπότε δύναται να ισχυριστεί, στο πλαίσιο κεντρικής διαδικασίας ενώπιον ενός συμβουλίου ανακοπών του ΕΓΔΕ, ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας πρέπει να ανακληθεί για έναν ή περισσότερους λόγους που προβλέπονται. Τα αποτέλεσματα της ανακλήσεως εκτίθενται στο άρθρο 68 της ΣΕΔΕ. *Κατά συνέπεια, η διαδικασία ανακοπής αποτελεί εξαίρεση από τον προαναφερθέντα στην πρώτη υποπαράγραφο γενικό κανόνα ότι ένα ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δεν ανήκει πια στην αρμοδιότητα του ΕΓΔΕ αλλά αποτελεί δέσμη εθνικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας τα οποία υπάγονται σε χωριστές εθνικές δικαιοδοσίες*»).

15 — Το ζήτημα αυτό καθιστά δυνατό να καθοριστεί η έκταση των δικαιωμάτων που ο κάτοχος ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας έχει έναντι όσων φέρεται ότι προσβάλλουν τα δικαιώματα από το δίπλωμα αυτό. Επίσης, καθιστά δυνατό να καθοριστεί αν το σχετικό δίπλωμα μπορεί να ακυρωθεί λόγω του ότι, κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της Συμβάσεως του Μονάχου, επεκτάθηκε η προστασία που παρέχεται από το δίπλωμα αυτό.

16 — Η εφεύρεση πρέπει να εκτίθεται στην αίτηση χορηγήσεως ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας κατά τρόπο αρκούντως σαφή και πλήρη έτσι ώστε να μπορεί να την εφαρμόσει ένας ειδικός (άρθρο 83 της Συμβάσεως του Μονάχου). Οι «αξιώσεις» ορίζουν το αντικείμενο της ζητουμένης προστασίας· πρέπει να είναι σαφείς και να στηρίζονται στην περιγραφή της εφευρέσεως (άρθρο 84 της εν λόγω Συμβάσεως). Οι «αξιώσεις», η περιγραφή και τα σχέδια, που πρέπει να επισυναφθούν στην αίτηση χορηγήσεως του διπλώματος, αποτελούν το αντικείμενο σειράς δημοσιεύσεων από το ΕΓΔΕ (άρθρα 78, παράγραφος 1, 93 και 98 της ίδιας Συμβάσεως).

προσαρτήθηκε ένα πρωτόκολλο για την ερμηνεία του άρθρου της 69 [17].

## ΙΙ — Τα πραγματικά περιστατικά και η διαδικασία ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων

29. Οι F. Primus και M. Goldenberg, κάτοικοι Ηνωμένων Πολιτειών, είναι συγκάτοχοι ενός ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας το οποίο τους χορηγήθηκε το 1992 για δέκα συμβαλλόμενα κράτη, δηλαδή τη Δημοκρατία της Αυστρίας, το Βασίλειο του Βελγίου, την Ελβετική Συνομοσπονδία, την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, τη Γαλλική Δημοκρατία, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργο, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και το Βασίλειο της Σουηδίας.

30. Το πιο πάνω δίπλωμα αφορά, αφενός, μια μέθοδο ανοσομετρικής αναλύσεως για τον καθορισμό της υπάρξεως καρκινοεμβρυϊκών αντιγόνων (τα οποία αποκαλούνται CEA) σε δείγμα ορού ή πλάσματος και, αφετέρου, τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό των αντιγόνων αυτών, ο οποίος αποκαλείται «kit ανοσολογικού προσδιορισμού» ή «kit CEA». Η σχετική εφεύρεση φαίνεται να είναι σημαντική για την ανίχνευση και μάλιστα την αντιμετώπιση ορισμένων μορφών καρκίνου.

31. Το 1997, οι κάτοχοι του διπλώματος αυτού, καθώς και η αμερικανικού δικαίου εταιρία Immunomedics (η οποία φαίνεται να έχει άδεια αποκλειστικής εκμεταλλεύσεως του διπλώματος αυτού) [18] υπέβαλαν ενώπιον του ολλανδικού δικαστηρίου Rechtbank te s'-Gravenhage αίτηση ασφαλιστικών μέτρων [19] κατά της εταιρίας Roche Nederland BV, η οποία εδρεύει στις Κάτω Χώρες, και οκτώ άλλων εταιριών του ομίλου Roche οι οποίες εδρεύουν στις Ηνωμένες Πολιτείες, στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στη Γαλλία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ελβετία, στην Αυστρία και στη Σουηδία. Με την αίτηση αυτή, ισχυρίστηκαν ότι οι εταιρίες αυτές, εμπορευόμενες kit CEA υπό την ονομασία Cobas Core CEA EIA, προσέβαλαν τα δικαιώματα που τους παρέχει το ευρωπαϊκό τους δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

32. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι οι οκτώ εταιρίες που εδρεύουν εκτός Κάτω Χωρών προέβαλαν ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας και, επί της ουσίας, αμφισβήτησαν τόσο την ύπαρξη προσβολής των δικαιωμάτων από το περί ου πρόκειται ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όσο και το κύρος του διπλώματος αυτού [20].

33. Προς στήριξη της ενστάσεως ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, ισχυρίστηκαν, επικα-

17 — Το πρωτόκολλο αυτό, το οποίο τέθηκε σε ισχύ το 1978 (δηλαδή ένα έτος μετά τη θέση σε ισχύ της Συμβάσεως του Μονάχου), περιέχει τις ακόλουθες διατάξεις:
«Το άρθρο 69 δεν μπορεί να ερμηνευθεί με την έννοια ότι η έκταση της προστασίας που παρέχεται από το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ορίζεται με τη στενή και γραμματική σημασία του κειμένου των αξιώσεων και ότι η περιγραφή και τα σχέδια χρησιμεύουν αποκλειστικά για την επεξήγηση των αμφισβητήσεων που θα μπορούσαν να προκαλέσουν οι αξιώσεις. Το άρθρο 69 δεν μπορεί επίσης να ερμηνευθεί με την έννοια ότι οι αξιώσεις χρησιμεύουν μόνο σαν κατευθυντήρια γραμμή και ότι η προστασία εκτείνεται μέχρι του σημείου που ο δικαιούχος του διπλώματος θέλησε θα προστατευθεί σύμφωνα με την εκτίμηση του ειδικού ο οποίος εξέτασε την περιγραφή και τα σχέδια. Αντίθετα, το άρθρο 69 πρέπει να ερμηνευθεί με την έννοια ότι καθορίζει μεταξύ των δύο αυτών άκρων μια θέση που εξασφαλίζει ταυτόχρονα δίκαιη προστασία στον αιτούντα και λογικό βαθμό βεβαιότητας στους τρίτους.»

18 — Βλ. το σημείο 3 των παρατηρήσεων της Ολλανδικής Κυβερνήσεως, καθώς και την υποσημείωση στη σελίδα 1 των παρατηρήσεων της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

19 — Η αίτηση αυτή φαίνεται να υποβλήθηκε σύμφωνα με την επείγουσα διαδικασία που αποκαλείται «kort geding» και μπορεί να κινηθεί χωρίς να είναι αναγκαία η άσκηση αγωγής. Τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας αυτής και η φύση ορισμένων μέτρων που διατάσσονται στο πλαίσιό της εξετάστηκαν από το Δικαστήριο στις αποφάσεις της 17ης Νοεμβρίου 1998, C-391/95, Van Uden (Συλλογή 1998, σ. I-7091, σκέψεις 43 έως 47), και της 27ης Απριλίου 1999, C-99/96, Mietz (Συλλογή 1999, σ. I-2277, σκέψεις 34 έως 39 και 43). Βλ. επίσης τις προτάσεις μου στην προαναφερθείσα απόφαση Van Uden (σημεία 19 έως 21 και 108 έως 120 των προτάσεων).

20 — Βλ. τις σ. 2 και 6 της γαλλικής μεταφράσεως της αποφάσεως περί παραπομπής.

λούμενες την απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1988 στην υπόθεση Καλφέλης[21], ότι η ορθή απονομή της δικαιοσύνης δεν απαιτεί εν προκειμένω ταυτόχρονη εξέταση και απόφανση προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να εκδοθούν ασύμβατες μεταξύ τους αποφάσεις. Κατά τις εταιρίες αυτές, υπάρχει ένα χωριστό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για κάθε σχετική χώρα, οπότε δεν υπάρχει κίνδυνος να εκδοθούν ασύμβατες αποφάσεις.

34. Με απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1997, το Rechtbank te s'-Gravenhage απέρριψε την ένσταση αυτή, αλλά, επί της ουσίας, και την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

35. Ειδικότερα, το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι βάσει του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει διεθνή δικαιοδοσία όσον αφορά τα αιτήματα που στρέφονταν κατά των εταιριών που εδρεύουν σε άλλα συμβαλλόμενα κράτη. Όσο για τα αιτήματα που στρέφονταν κατά των εταιριών που εδρεύουν στην Ελβετία και στις Ηνωμένες Πολιτείες, εκτίμησε ότι πάλι έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει, αντιστοίχως, του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο της 16ης Σεπτεμβρίου 1988 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις[22] και του εθνικού δικαίου, σύμφωνα με το άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

36. Όσον αφορά το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το Rechtbank te s'-Gravenhage απέρριψε το επιχείρημα των αιτούντων ότι υφίσταται χωριστό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για κάθε σχετική χώρα, με το σκεπτικό ότι, σύμφωνα με το άρθρο 69 της Συμβάσεως του Μονάχου, ένα ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας πρέπει να ερμηνεύεται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλες τις χώρες αυτές, οπότε, κατά το δικαστήριο αυτό, έχει αποκλειστεί το ενδεχόμενο να διαπιστωθεί στη μία χώρα και όχι στις άλλες προσβολή της ευρεσιτεχνίας. Το πιο πάνω δικαστήριο προσέθεσε ότι όλες οι σχετικές εταιρίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο, οπότε υπάρχει σχέση μεταξύ των αιτημάτων, σύμφωνα με την απαίτηση που θέτει η προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης. Τέλος, υπογράμμισε ότι το Δικαστήριο, στην απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 1994 στην υπόθεση Tatry[23], έδωσε στην περιλαμβανομένη στο άρθρο 22, τρίτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών έννοια των «συναφών αγωγών» ευρεία ερμηνεία η οποία καλύπτει «όλες τις περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει κίνδυνος αλληλοσυγκρουόμενων λύσεων, ακόμη και εάν είναι δυνατή η αυτοτελής εκτέλεση κάθε μιας αποφάσεως και οι έννομες συνέπειές τους δεν αλληλοαναιρούνται»[24]. Τούτο συμβαίνει εν προκειμένω καθόσον οι αιτήσεις αφορούν φερόμενες προσβολές των δικαιωμάτων από διάφορα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, έχοντα όμως πανομοιότυπο περιεχόμενο.

37. Οι αιτούντες άσκησαν έφεση κατά της αποφάσεως αυτής και διεύρυναν το αίτημά τους έτσι ώστε, αφενός, να διαταχθούν οι καθών να παράσχουν ορισμένα πληροφοριακά στοιχεία, να ανακαλέσουν όλα τα επίμαχα προϊόντα που βρίσκονται στους

21 — 189/87 (Συλλογή 1988, σ. 5565).

22 — ΕΕ L 319, σ. 9, στο εξής: Σύμβαση του Λουγκάνο. Η Σύμβαση αυτή είναι μια σύμβαση που ονομάζεται «παράλληλη» της Συμβάσεως των Βρυξελλών, καθόσον το περιεχόμενό της είναι σχεδόν πανομοιότυπο. Έτσι, το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο αντιστοιχεί επακριβώς στο άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Η Σύμβαση του Λουγκάνο δεσμεύει όλα τα συμβαλλόμενα κράτη της Συμβάσεως των Βρυξελλών, καθώς και τη Δημοκρατία της Ισλανδίας, το Βασίλειο της Νορβηγίας, την Ελβετική Συνομοσπονδία και τη Δημοκρατία της Πολωνίας.

23 — C-406/92 (Συλλογή 1994, σ. I-5439).

24 — Αυτόθι, σκέψη 53.

αγοραστές, να καταστρέψουν τα σκευάσματα που είναι ακόμη αποθηκευμένα και εκείνα που θα ανακληθούν και, αφετέρου, να υποχρεωθούν οι καθών να αποκαταστήσουν τη ζημία που έχει προκληθεί ή να τους εκχωρήσουν τα οφέλη που είχαν από την προσβολή της ευρεσιτεχνίας τους [25].

38. Με απόφαση της 27ης Ιουνίου 2002, το Gerechtshof te 's-Gravenhage επικύρωσε την απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου επί της ενστάσεως ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας και την εξαφάνισε επί της ουσίας.

39. Ειδικότερα, επί της ουσίας, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο απαγόρευσε, με την απειλή χρηματικής ποινής, στις καθών να προσβάλλουν τα δικαιώματα από το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σε όλες τις σχετικές χώρες, τις διέταξε να δώσουν στους αιτούντες διάφορα αποδεικτικά στοιχεία για να καθοριστεί η έκταση των σχετικών πράξεων προσβολής της ευρεσιτεχνίας (ποσότητες των επίμαχων προϊόντων και ταυτότητα των αγοραστών) και υποχρέωσε τις καθών να αποζημιώσουν τους αιτούντες για τη ζημία τους, η οποία θα προσδιοριστεί αργότερα.

40. Η απόφαση αυτή κηρύχθηκε εκτελεστή υπό τον όρο συστάσεως εγγυήσεως 2 εκατομμυρίων ευρώ από τους αιτούντες [26].

41. Οι καθών εταιρίες υπέβαλαν ενώπιον του Hoge Raad der Nederlanden αίτηση αναιρέσεως της αποφάσεως αυτής [27]. Οι F. Primus και M. Goldenberg υπέβαλαν ανταίτηση αναιρέσεως [28].

## III — Τα προδικαστικά ερωτήματα

42. Λαμβανομένων υπόψη των ισχυρισμών των διαδίκων, οι οποίοι στην ουσία επαναλαμβάνουν τους ισχυρισμούς που προέβαλαν στον πρώτο και στον δεύτερο βαθμό, το Hoge Raad der Nederlanden αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Υφίσταται η απαιτούμενη για την εφαρμογή του άρθρου 6, αρχή και σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών συνάφεια μεταξύ των αιτημάτων λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας τα οποία ο κάτοχος ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας υπέβαλε, αφενός, κατά αντιδίκου εγκατεστημένου στο κράτος του δικάζοντος δικαστηρίου και, αφετέρου, κατά διαφόρων αντιδίκων εγκατεστημένων σε συμβαλλόμενα κράτη άλλα από εκείνο του δικάζοντος δικαστηρίου, οι οποίοι, κατά τον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, προσβάλλουν το δικαίωμα από το δίπλωμα αυτό σε ένα ή περισσότερα από τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη;

25 — Βλ. τις σ. 2 και 3 της αποφάσεως περί παραπομπής.

26 — Βλ. τις σ. 3 και 4 της αποφάσεως περί παραπομπής.

27 — Για να διευκολύνω την κατανόηση της υποθέσεως της κύριας δίκης, θα συνεχίσω να αποκαλώ τις εταιρίες του ομίλου Roche «καθών», μολονότι είναι αναιρεσείουσες.

28 — Κατά τον ίδιο τρόπο, θα συνεχίσω να αποκαλώ τους κατόχους του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας «αιτούντες», μολονότι είναι αναιρεσίβλητοι.

2) Αν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα δεν είναι καταφατική ή δεν είναι άνευ ετέρου καταφατική, σε ποιες περιστάσεις υπάρχει τέτοια συνάφεια, και έχει στο πλαίσιο αυτό σημασία το γεγονός π.χ.

— ότι οι αντίδικοι του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ανήκουν σε ένα και τον αυτό όμιλο εταιριών;

— ότι υπάρχει κοινή συμπεριφορά των αντιδίκων του στηριζόμενη σε κοινή πολιτική και, σε καταφατική περίπτωση, έχει σημασία ο τόπος στον οποίο χαράχθηκε η κοινή αυτή πολιτική;

— ότι οι παραβάσεις που φέρεται ότι διέπραξαν οι διάφοροι αντίδικοί του είναι ίδιες ή σχεδόν ίδιες;»

πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έχει εφαρμογή σε μια διαφορά σχετικά με προσβολή των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όπου εγκαλούνται πολλές εταιρίες, οι οποίες εδρεύουν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη, για πράξεις που φέρεται ότι τελέστηκαν στο έδαφος κάθε ενός από τα κράτη αυτά, ειδικά στην περίπτωση που οι εταιρίες αυτές, οι οποίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο, φέρεται ότι ενήργησαν κατά πανομοιότυπο ή όμοιο τρόπο, σύμφωνα με κοινή πολιτική που χαράχθηκε μόνον από μία από αυτές.

## IV — Το περιεχόμενο και η σημασία των προδικαστικών ερωτημάτων

43. Με τα δύο ερωτήματά του τα οποία πρέπει να εξεταστούν μαζί, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών

44. Όπως υπογράμμισε το αιτούν δικαστήριο[29], ο προβληματισμός του αφορά την κατάσταση των εταιριών που εδρεύουν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη της Συμβάσεως των Βρυξελλών εξαιρουμένης της εταιρίας που εδρεύει στις Κάτω Χώρες (δηλαδή των εταιριών που εδρεύουν στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στη Γαλλία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Αυστρία και στη Σουηδία), καθώς και, έμμεσα, την κατάσταση της εταιρίας που εδρεύει στην Ελβετία, συμβαλλόμενο κράτος της Συμβάσεως του Λουγκάνο. Συγκεκριμένα, όπως σημείωσα, η τελευταία Σύμβαση επεκτείνει σε άλλα κράτη τα οποία δεν δεσμεύονται από τη Σύμβαση των Βρυξελλών σχεδόν όλους τους κανόνες που θέτει η Σύμβαση αυτή (όπως, μεταξύ άλλων, το άρθρο 6, σημείο 1), οπότε η από το Δικαστήριο ερμηνεία του εν λόγω άρθρου μπορεί να μεταφερθεί στο αντίστοιχο άρθρο της Συμβάσεως του Λουγκάνο.

45. Όπως σημείωσε πάλι το αιτούν δικαστήριο, έπεται ότι η παρούσα αίτηση εκδό-

29 — Σημεία 4.3.5 και 4.4 της αποφάσεως περί παραπομπής.

σεως προδικαστικής αποφάσεως δεν αφορά την κατάσταση της εταιρίας που εδρεύει στις Ηνωμένες Πολιτείες, δηλαδή σε τρίτο κράτος (τόσο με γνώμονα τη Σύμβαση των Βρυξελλών όσο και με γνώμονα τη Σύμβαση του Λουγκάνο). Συγκεκριμένα, βάσει του άρθρου 4, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, η κατάσταση της εταιρίας αυτής, κατ' αρχήν, διέπεται από τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που ισχύουν στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών, δηλαδή στο συμβαλλόμενο κράτος του επιληφθέντος δικαστηρίου.

46. Μια άλλη διευκρίνιση επιβάλλεται όσον αφορά το περιεχόμενο των προδικαστικών ερωτημάτων. Από την ανάγνωση της αποφάσεως περί παραπομπής φαίνεται ότι η διαφορά της κύριας δίκης εντάσσεται, σε αυτό το στάδιο, στο πλαίσιο μιας επείγουσας διαδικασίας η οποία προορίζεται για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων υπό την έννοια του άρθρου 24 της Συμβάσεως των Βρυξελλών [30]. Το αιτούν δικαστήριο δεν ερωτά το Δικαστήριο για τις προϋποθέσεις εφαρμογής του πιο πάνω άρθρου 24, αλλά μόνο για αυτές του άρθρου 6, σημείο 1, της εν λόγω Συμβάσεως. Πάντως, όλοι δέχονται ότι ένα δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει επί της ουσίας μια υπόθεση σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 5 έως 18 της ίδιας Συμβάσεως έχει διεθνή δικαιοδοσία και να διατάξει τα ασφαλιστικά μέτρα που αποδεικνύονται αναγκαία, οπότε δεν χρειάζεται να χρησιμοποιηθεί το πιο πάνω άρθρο 24 [31]. Έτσι, με τα ερωτήματά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί στην πραγματικότητα να πληροφορηθεί αν τα ολλανδικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθούν εφ' όλης της περί ης πρόκειται διαφοράς, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, δηλαδή τόσο ως δικαστήρια που εκδικάζουν αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων όσο και ως δικαστήρια που εκδικάζουν αγωγές.

47. Πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι το αιτούν δικαστήριο δεν ερωτά το Δικαστήριο για τη σχέση μεταξύ του άρθρου 6, σημείο 1, και του άρθρου 16, σημείο 4, της εν λόγω Συμβάσεως, το οποίο, θα υπενθυμίσω, ορίζει ότι «[α]ποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία, έχουν [...] σε θέματα καταχωρίσεως ή κύρους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας [...] τα δικαστήρια του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου η κατάθεση ή καταχώριση ζητήθηκε, πραγματοποιήθηκε, ή θεωρείται ότι πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με διεθνή σύμβαση».

48. Βέβαια, στην απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 1983 στην υπόθεση Duijnstee, το Δικαστήριο έδωσε στενή ερμηνεία των διατάξεων αυτών, περιορίζοντας την εφαρμογή του περιεχομένου στις ίδιες διατάξεις κανόνα αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας μόνο στις διαφορές που αφορούν το κύρος ή την ύπαρξη του διπλώματος ευρε-

30 — Στην απόφαση της 26ης Μαρτίου 1992, C-261/90, Reichert και Kockler (Συλλογή 1992, σ. I-2149, σκέψη 34), το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι πρόκειται για «μέτρα τα οποία, σε υποθέσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως, αποβλέπουν στη διατήρηση μιας πραγματικής ή νομικής καταστάσεως προς διασφάλιση των δικαιωμάτων των οποίων η αναγνώριση ζητείται εξάλλου από το δικαστήριο της ουσίας». Τα μέτρα που διατάχθηκαν με την απόφαση κατά της οποίας υποβλήθηκε αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ή τουλάχιστον μερικά από αυτά, φαίνεται να εμπίπτουν στον ορισμό αυτόν. Ειδικότερα, αυτό συμβαίνει με το μέτρο που συνίσταται στο να απαγορευθεί οποιαδήποτε ευθεία προσβολή των δικαιωμάτων από το περί ου πρόκειται ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σε κάθε μία από τις κατονομαζόμενες χώρες, καθόσον το μέτρο αυτό προορίζεται για τη διατήρηση μιας πραγματικής ή νομικής καταστάσεως προς διασφάλιση των δικαιωμάτων του κατόχου του πιο πάνω διπλώματος έναντι των τρίτων, εν αναμονή της αναγνωρίσεώς τους από το δικαστήριο που θα εκδικάσει την αγωγή. Όσο για τη διαταγή προς τις καθών να δώσουν ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία στους αιτούντες, η οποία συγγενεύει με μέτρο διεξαγωγής αποδείξεων, η διαταγή αυτή εξισορροπείται με την υποχρέωση συστάσεως εγγυήσεως δύο εκατομμυρίων ευρώ που επιβλήθηκε στους αιτούντες προκειμένου να διατηρηθεί ο προσωρινός χαρακτήρας των μέτρων αυτών.

31 — Βλ., μεταξύ άλλων, τις προαναφερθείσες αποφάσεις Van Uden, σκέψη 19, και Mietz, σκέψη 40.

σιτεχνίας, την έκπτωση από το δικαίωμα ευρεσιτεχνίας ή τη διεκδίκηση προτεραιότητας λόγω προγενέστερης καταθέσεως, αποκλειομένων των άλλων διαφορών όπως οι διαφορές λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας [32].

49. Ωστόσο, μπορεί κανείς να διερωτηθεί ως προς την ακριβή έκταση του εν λόγω αποκλεισμού των διαφορών λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 16, σημείο 4, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

50. Ειδικότερα, μπορεί κανείς να διερωτηθεί αν ο αποκλεισμός αυτός είναι γενικός, οπότε το άρθρο αυτό δεν θα έχει εφαρμογή ούτε όταν, στο πλαίσιο διαφοράς λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας, αμφισβητείται το κύρος του περί ου πρόκειται διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

51. Συγκεκριμένα, η διαπίστωση προσβολής των δικαιωμάτων του κατόχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας συνεπάγεται οπωσδήποτε ότι το εν λόγω δίπλωμα είναι ισχυρό. Πάντως, οι περισσότεροι εναγόμενοι λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας αμφισβητούν το κύρος του περί ου πρόκειται διπλώματος. Αυτό ακριβώς συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης [33]. Επομένως, για να λύσει μια διαφορά σχετικά με προσβολή της ευρεσιτεχνίας, ο δικάζων δικαστής πρέπει το συνηθέστερο να αποφανθεί επί του κύρους του περί ου πρόκειται διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

52. Πάντως, στην περίπτωση που σε τέτοιες διαφορές εφαρμογή έχει ο κατά το άρθρο 16, σημείο 4, της Συμβάσεως των Βρυξελλών κανόνας αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας, ο κανόνας αυτός θα είναι ο μόνος που έχει εφαρμογή, αποκλειομένων των άλλων κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στη Σύμβαση αυτή, όπως ο περιεχόμενος στο άρθρο της 6, σημείο 1.

53. Κατά συνέπεια, το ζήτημα της εφαρμογής του πιο πάνω άρθρου 6, σημείο 1, σε μια διαφορά σχετικά με προσβολή της ευρεσιτεχνίας, όπου αμφισβητείται το κύρος του περί ου πρόκειται διπλώματος ευρεσιτεχνίας (όπως στη διαφορά της κύριας δίκης), τίθεται μόνο στην περίπτωση που το άρθρο 16, σημείο 4, της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν έχει εφαρμογή στη διαφορά αυτή.

54. Επομένως, το ζήτημα αν το πιο πάνω άρθρο 16, σημείο 4, έχει εφαρμογή στη διαφορά αυτή προηγείται του ζητήματος αν έχει εφαρμογή το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως αυτής.

55. Όπως σημείωσα, το προκαταρκτικό αυτό ζήτημα τέθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της προαναφερθείσας υποθέσεως GAT, η οποία τώρα είναι εκκρεμής [34]. Κατά συνέπεια, στο Δικαστήριο απόκειται να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού πριν εξετάσει το ζήτημα που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

32 — 288/82 (Συλλογή 1983, σ. 3663, σκέψεις 23 έως 25).

33 — Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ακριβώς ότι οι οκτώ εταιρίες που εδρεύουν εκτός Κάτω Χωρών, στις οποίες προσάπτεται ότι έχουν προσβάλει την ευρεσιτεχνία, αμφισβήτησαν το κύρος του περί ου πρόκειται ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Βλ. το σημείο 32 των προτάσεών μου.

34 — Βλ. το σημείο 4 των προτάσεών μου.

56. Μια τελευταία διευκρίνιση επιβάλλεται για να καθοριστεί η σημασία των προδικαστικών ερωτημάτων. Όπως υπογράμμισαν πολλοί από όσους υπέβαλαν παρατηρήσεις[35], η παρούσα αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αποτελεί προέκταση ενός πρόσφατου νομολογιακού ρεύματος, το οποίο δημιουργήθηκε στις Κάτω Χώρες στις αρχές της δεκαετίας του '90, έδωσε λαβή σε ζωηρές συζητήσεις στα συμβαλλόμενα κράτη, ειδικότερα δε στο Ηνωμένο Βασίλειο όπου διατυπώθηκαν έντονες επιφυλάξεις, και δικαιολόγησε, όπως εξέθεσα (στο σημείο 3 των προτάσεών μου), μια παλαιότερη αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως η οποία τελικά έμεινε χωρίς συνέχεια.

57. Δεδομένου ότι και η παρούσα αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως ανάγεται σε αυτό το εθνικό νομολογιακό ρεύμα, δεν είναι ανώφελο να αναφερθώ διά βραχέων σε αυτό.

58. Πρώτα, στις αρχές της δεκαετίας του '90, τα ολλανδικά δικαστήρια ερμήνευαν ευρέως το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, μέχρι του σημείου να το εφαρμόζουν σε όλες τις διαφορές σχετικά με προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας όπου προσαπτόταν σε πλείονες εναγόμενους (κατοίκους Κάτω Χωρών και άλλων συμβαλλομένων κρατών) ότι, στο έδαφος κάθε ενός από τα κράτη αυτά, προέβησαν σε πανομοιότυπες ή όμοιες πράξεις.

59. Μετά, κατά τα τέλη της δεκαετίας του '90, η νομολογία αυτή περιορίστηκε μόνο στις διαφορές όπου οι εναγόμενοι ήσαν εταιρίες του ίδιου ομίλου οι οποίες είχαν ενεργήσει σύμφωνα με κοινή πολιτική που στην ουσία είχε χαραχθεί από την εταιρία που έδρευε στις Κάτω Χώρες. Κατά συνέπεια, ο νέος αυτός προσανατολισμός της νομολογίας, ο οποίος είναι γνωστός ως θεωρία του «spider in the web», επικεντρώνεται στον ρόλο που κάθε ένας από τους εναγόμενους έχει στη φερόμενη προσβολή της ευρεσιτεχνίας. Η θεωρία αυτή, η οποία έγινε δεκτή από το Gerechtshof te 's-Gravenhage σε μια βασική απόφαση, της 23ης Απριλίου 1998, στην υπόθεση Expandable Grafts κατά Boston Scientific, επηρέασε τα μέγιστα το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα στην παρούσα υπόθεση. Το ερώτημα αυτό, το οποίο ένωσα με το πρώτο ερώτημα στο πλαίσιο της αναδιατυπώσεώς τους ως ενός μόνον ερωτήματος, θα έχει άμεσες συνέπειες για το αν θα διατηρηθεί η εθνική αυτή νομολογία.

60. Μετά από αυτές τις διευκρινίσεις σχετικά με το περιεχόμενο και τη σημασία των προδικαστικών ερωτημάτων, πρέπει τώρα να τα αναλύσω μαζί.

## V — Ανάλυση

61. Θα διατυπώσω ορισμένες προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με το φαινόμενο της παραποιήσεως-απομιμήσεως πριν προχωρήσω σε αυτή ταύτη την ανάλυση του προδικαστικού ζητήματος.

35 — Βλ. τις παρατηρήσεις των αιτούντων (σημεία 18 έως 20), των καθών (σημεία 50 έως 56), της Ολλανδικής Κυβερνήσεως (σημείο 12) και της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου (σημεία 34 έως 37).

Α — *Προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με το φαινόμενο της παραποιήσεως-απομιμήσεως*

62. Η προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας είναι ένα εγχείρημα το οποίο ως εκ της φύσεώς του έχει διεθνείς διαστάσεις, πράγμα που άλλωστε δικαιολόγησε την κατάρτιση πλείστων διεθνών συμβάσεων και την έκδοση ορισμένων πράξεων του παραγώγου κοινοτικού δικαίου. Τα πράγματα έχουν έτσι και για τον λόγο ότι η παραποίηση-απομίμηση είναι ένα φαινόμενο που αναπτύσσεται σε παγκόσμια κλίμακα.

63. Το φαινόμενο αυτό θίγει ιδιαιτέρως τα συμφέροντα των κατόχων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στον ιατροφαρμακευτικό τομέα [36].

64. Συγκεκριμένα, οι επενδύσεις που γίνονται για την πραγματοποίηση εφευρέσεων στον τομέα αυτόν είναι εν γένει πολύ υψηλές, πράγμα που καθιστά αναγκαία την εκμετάλλευσή τους σε πολυάριθμες χώρες για να γίνουν αποδοτικές οι επενδύσεις αυτές. Έτσι, πέραν του κινδύνου που αντιπροσωπεύει για τη δημόσια υγεία, η παραποίηση-απομίμηση είναι μια ιδιαιτέρως αθέμιτη πράξη ανταγωνισμού η οποία αντλεί αδικαιολόγητο όφελος από τις προσπάθειες των εφευρετών όταν τα δικαιώματά τους κατοχυρώνονται με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

65. Μολονότι εδώ και πολλά χρόνια έχει κινηθεί μια διαδικασία να έρθουν πιο κοντά μεταξύ τους οι εθνικές ρυθμίσεις, η ποικιλομορφία ως προς το επίπεδο προστασίας των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για εφεύρεση παραμένει σημαντική. Άλλωστε, η κατάσταση αυτή δεν έχει διαφύγει της προσοχής όσων προβαίνουν σε πράξεις παραποιήσεως-απομιμήσεως, οι οποίοι δεν διστάζουν να προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους προκειμένου να επικεντρώνουν τις δραστηριότητές τους στη μία χώρα και όχι στην άλλη.

66. Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι θεμιτή η ελπίδα ότι η πιο πάνω ποικιλομορφία που παραμένει στις εθνικές ρυθμίσεις περί προστασίας των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για εφεύρεση δεν θα διπλασιαστεί με ένα καταιγισμό δικών, για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των κατόχων ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, μεταξύ των δικαστηρίων διαφόρων συμβαλλομένων κρατών.

67. Ωστόσο, όσο θεμιτή και αν είναι, η ελπίδα αυτή δεν αρκεί από μόνη της για να δικαιολογηθεί ευρεία ερμηνεία των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

68. Κατ' εμέ, στο τωρινό στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού και του διεθνούς δικαίου, το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως αυτής δεν

36 — Από την Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής της 15ης Οκτωβρίου 1998 σχετικά με την καταπολέμηση της παραποιήσεως-απομιμήσεως και της πειρατείας στην εσωτερική αγορά [COM(98) 569 τελικό, σ. 4] προκύπτει ότι η φαρμακοβιομηχανία είναι ένας από τους τομείς που πλήττονται περισσότερο από την παραποίηση-απομίμηση σε παγκόσμια κλίμακα. Κατά την Πράσινη Βίβλο, η παραποίηση-απομίμηση στον τομέα αυτόν αντιπροσωπεύει το 6% ολοκλήρου του φαινομένου αυτού σε παγκόσμια κλίμακα.

έχει εφαρμογή επί αγωγής λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όπου εγκαλούνται πολλές εταιρίες, που εδρεύουν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη, για πράξεις που φέρεται ότι τελέστηκαν στο έδαφος κάθε ενός από τα κράτη αυτά, ακόμη και στην περίπτωση που οι εταιρίες αυτές, που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, ενήργησαν, κατά πανομοιότυπο ή όμοιο τρόπο, σύμφωνα με κοινή πολιτική που χάραξε μόνο μία από αυτές.

69. Ναι μεν η λύση αυτή είναι ελάχιστα ικανοποιητική και τελικά δείχνει τα όρια του τωρινού συστήματος, πλην όμως επιβάλλεται προς το παρόν, ή τουλάχιστον όταν έλαβαν χώρα τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης.

70. Πλείονα επιχειρήματα συνηγορούν υπέρ στενής ερμηνείας των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Τα επιχειρήματα αυτά ανάγονται, πρώτον, στη φύση της απαιτούμενης συνάφειας για την εφαρμογή του άρθρου αυτού· δεύτερον, στις συνέπειες για τις διαφορές σχετικά με προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας· τρίτον, στις συνέπειες που ο περιεχόμενος στο άρθρο 16, παράγραφος 4, της εν λόγω Συμβάσεως κανόνας αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας έχει για την εκδίκαση των διαφορών αυτών και, τέταρτον, στις προοπτικές που υπάρχουν σχετικά. Θα αναπτύξω το ένα μετά το άλλο όλα τα επιχειρήματα αυτά.

### Β — *Η φύση της απαιτούμενης συνάφειας για την εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών*

71. Στην προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης, το Δικαστήριο έκρινε ότι «[ο] κανόνας του άρθρου 6, [σημείο] 1, εφαρμόζεται όταν οι ασκούμενες κατά των διαφόρων εναγομένων αγωγές είναι συναφείς κατά το χρόνο ασκήσεώς τους, όταν δηλαδή υπάρχει συμφέρον να εξεταστούν και να κριθούν από κοινού προκειμένου να αποφευχθούν λύσεις που θα μπορούσαν να είναι *ασυμβίβαστες* αν οι υποθέσεις εκρίνοντο χωριστά» [37].

72. Βαίνοντας πέραν του κειμένου του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο δεν απαιτεί συνάφεια των κεφαλαίων της αγωγής, το Δικαστήριο θέλησε να διαφυλαχθεί η πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 2 της εν λόγω Συμβάσεως, το οποίο αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του συστήματος που καθιέρωσε η Σύμβαση αυτή [38]. Έτσι, το Δικαστήριο έχει αποκλείσει να έχει ο ενάγων τη «δυνατότητα να ασκεί αγωγή στρεφόμενη κατά περισσοτέρων εναγομένων με μοναδικό σκοπό να αποσπάσει έναν από τους εναγομένους αυτούς από τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους της κατοικίας του» [39].

37 — Σκέψη 12, η έμφαση δική μου.

38 — Όπως έχει διευκρινίσει το Δικαστήριο, η σημασία αυτού του κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας εξηγείται από το γεγονός ότι παρέχει στον εναγόμενο τη δυνατότητα να αμυνθεί, κατ' αρχήν, πιο άνετα (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 17ης Ιουνίου 1992, C-26/91, Handte, Συλλογή 1992, σ. I-3967, σκέψη 14, και της 13ης Ιουλίου 2000, C-412/98, Group Josi, Συλλογή 2000, σ. I-5925, σκέψη 35). Έτσι, ο κανόνας αυτός συμβάλλει στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει και ότι ακριβώς λόγω των εγγυήσεων που παρέχονται, όσον αφορά την τήρηση των δικαιωμάτων άμυνας, στον εναγόμενο κατά τη δίκη ενώπιον του δικαστηρίου προελεύσεως η Σύμβαση των Βρυξελλών είναι πολύ γενναιόδωρη σχετικά με την αναγνώριση και την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 21ης Μαΐου 1980, 125/79, Denilauler, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 149, σκέψη 13).

39 — Προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης, σκέψη 9.

73. Η διατύπωση που το Δικαστήριο χρησιμοποίησε στην απόφαση εκείνη για να διευκρινίσει την αναγκαία συνάφεια των κεφαλαίων της αγωγής αντιστοιχεί στη διατύπωση που περιέχεται στο άρθρο 22, τρίτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών το οποίο, θα υπενθυμίσω, ορίζει ότι «[ε]ίναι συναφείς, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, αγωγές που συνδέονται μεταξύ τους τόσο στενά ώστε να υπάρχει συμφέρον να εξετασθούν και να εκδικασθούν ταυτόχρονα, προκειμένου να αποφευχθούν λύσεις που θα ήταν ασυμβίβαστες αν οι υποθέσεις εκδικάζονταν χωριστά».

74. Μερικά χρόνια μετά την προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης, το Δικαστήριο έδωσε στην κατά το άρθρο 22 έννοια της συνάφειας ευρεία ερμηνεία. Συγκεκριμένα, στην προαναφερθείσα απόφαση Tatry, εκτίμησε ότι, «[π]ροκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης, η ερμηνεία αυτή πρέπει να είναι ευρεία και να καλύπτει όλες τις περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει κίνδυνος *αλληλοσυγκρουόμενων* λύσεων, ακόμη και αν είναι δυνατή η αυτοτελής εκτέλεση κάθε μιας αποφάσεως και οι έννομες συνέπειές τους δεν αλληλοαναιρούνται» [40].

75. Εξ αυτών συνήγαγε ότι «[...] το άρθρο 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει την έννοια ότι, για να υπάρχει συνάφεια μεταξύ αφενός μιας αγωγής που έχει ασκήσει εντός συμβαλλομένου κράτους μια ομάδα κυρίων των εμπορευμάτων κατά του πλοιοκτήτη και με την οποία ζητείται αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη ένα μέρος του φορτίου που μεταφέρθηκε χύδην βάσει διαφορετικών, αλλά πανομοιότυπων, συμβάσεων μεταφοράς και αφετέρου της αγωγής αποζημιώσεως που έχουν ασκήσει εντός άλλου συμβαλλομένου κράτους κατά του ίδιου πλοιοκτήτη οι κύριοι άλλου τμήματος του φορτίου, το οποίο μεταφέρθηκε υπό τις ίδιες συνθήκες και βάσει αυτοτελών συμβάσεων μεταφοράς, οι οποίες όμως ήσαν πανομοιότυπες προς τις συμβάσεις που είχαν συναφθεί μεταξύ της πρώτης ομάδας και του πλοιοκτήτη, αρκεί η χωριστή εξέταση και εκδίκασή τους να ενέχει τον κίνδυνο εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων, χωρίς να είναι αναγκαίο να ενέχει τον κίνδυνο υπάρξεως αλληλοαναιρούμενων εννόμων συνεπειών» [41].

76. Για να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, το Δικαστήριο απέρριψε την αντίρρηση ότι είναι αναγκαίο να δοθεί στην έκφραση «ασυμβίβαστες λύσεις» που περιέχεται στο άρθρο 22, τρίτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών η έννοια που δίδεται στην (σχεδόν πανομοιότυπη) έκφραση που περιέχεται στο άρθρο 27, σημείο 3, της εν λόγω Συμβάσεως [42].

77. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο στηρίχθηκε στην ουσία στην αντίληψη ότι οι σκοποί των δύο αυτών διατάξεων είναι διαφορετικοί.

40 — Σκέψη 53, η έμφαση δική μου.

41 — Προαναφερθείσα απόφαση Tatry, σκέψη 58.

42 — Θα υπενθυμίσω ότι, κατά το πιο πάνω άρθρο 27, απόφαση που εκδόθηκε σε συμβαλλόμενο κράτος (στο κράτος προελεύσεως) δεν αναγνωρίζεται σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος (στο κράτος αναγνωρίσεως) όταν η πιο πάνω «απόφαση είναι *ασυμβίβαστη* με απόφαση που έχει εκδοθεί μεταξύ των ιδίων διαδίκων στο κράτος αναγνωρίσεως». Η έμφαση δική μου.

78. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι ναι μεν «[τ]ο άρθρο 27, σημείο 3, της Συμβάσεως των Βρυξελλών δίνει στον δικαστή τη δυνατότητα να αρνείται, κατά παρέκκλιση από τις αρχές και τους σκοπούς της Συμβάσεως, την αναγνώριση αλλοδαπής αποφάσεως» [43], οπότε είναι αναγκαίο να ερμηνεύεται στενά το άρθρο αυτό, πλην όμως «σκοπός του άρθρου 22, τρίτο εδάφιο, της Συμβάσεως [αυτής] είναι [...] η βελτίωση του συντονισμού της ασκήσεως των δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων εντός της Κοινότητας και η αποφυγή δυσαρμονίας και αντιφατικότητας των δικαστικών αποφάσεων, έστω και αν είναι δυνατή η αυτοτελής εκτέλεση κάθε μιας από αυτές», οπότε στο άρθρο αυτό πρέπει να δίδεται ευρεία ερμηνεία [44].

79. Θα μπορούσε κανείς να διερωτηθεί αν πρέπει να ακολουθηθεί ανάλογη συλλογιστική για να καθοριστεί η φύση της απαιτούμενης συνάφειας για την εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

80. Συγκεκριμένα, ναι μεν το άρθρο αυτό, με το συγκεντρωτικό μηχανισμό που προβλέπει, μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει τον ίδιο σκοπό με εκείνον του άρθρου 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, πλην όμως νομίζω ότι η προσέγγιση των δύο αυτών άρθρων σταματά εδώ. Κατ' εμέ, δύο βασικές διαφορές αντιπαρατάσσουν το ένα έναντι του άλλου. Η πρώτη ανάγεται στις συνέπειές τους για την εφαρμογή του κανόνα γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας τον οποίο θέτει το άρθρο 2 της Συμβάσεως αυτής. Η δεύτερη ανάγεται στον τρόπο εφαρμογής τους.

81. Όσον αφορά τις συνέπειες που ο μηχανισμός του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει για την εφαρμογή του άρθρου της 2, επιβάλλεται να αναγνωριστεί ότι οι συνέπειες αυτές είναι ιδιαιτέρως σημαντικές. Συγκεκριμένα, η καθιέρωση του μηχανισμού αυτού στηρίζεται στην αντίληψη ότι η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου της κατοικίας ενός εναγομένου ο οποίος κατοικεί σε συμβαλλόμενο κράτος είναι αρκούντως ισχυρή για να δικαιολογήσει επέκταση της διεθνούς δικαιοδοσίας, υπέρ του δικαστηρίου αυτού, έναντι των ομοδίκων του εναγομένου που κατοικούν σε άλλα συμβαλλόμενα κράτη. Έτσι, ένας τέτοιος μηχανισμός επεκτάσεως της διεθνούς δικαιοδοσίας οδηγεί εκ συστήματος στο να στερηθούν οι τελευταίοι του ευεργετήματος να ενάγονται ενώπιον του φυσικού τους δικαστή και επομένως, παραδόξως, καταλήγει να περιορίσει την εφαρμογή του άρθρου 2 επ' αυτών.

82. Αντιθέτως προς αυτό που συμβαίνει με το πιο πάνω άρθρο 6, σημείο 1, οι συνέπειες που ο μηχανισμός του άρθρου 22 της ίδιας Συμβάσεως έχει για την εφαρμογή του άρθρου της 2 δεν είναι συστηματικές.

83. Συγκεκριμένα, το άρθρο 22, όπως το σχετικό με την εκκρεμοδικία άρθρο 21 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, έχει εφαρμογή όχι μόνο στις περιπτώσεις που η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που δεν επελήφθη πρώτο καθορίζεται από τη Σύμβαση

43 — Προαναφερθείσα απόφαση Tatry, σκέψη 55.
44 — Αυτόθι.

αυτή, και μεταξύ άλλων από το άρθρο της 2, αλλά και στις περιπτώσεις που η διεθνής δικαιοδοσία του απορρέει από τη νομοθεσία συμβαλλομένου κράτους, σύμφωνα με το άρθρο 4 της ίδιας Συμβάσεως[45]. Επομένως, ο μηχανισμός του πιο πάνω άρθρου 22 μπορεί να μην έχει καμία συνέπεια για την εφαρμογή του άρθρου 2.

84. Πολλώ δε μάλλον, ακόμη και στην περίπτωση που η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που δεν επελήφθη πρώτο στηρίζεται στο πιο πάνω άρθρο 2, δεν είναι βέβαιο ότι η χρησιμοποίηση του μηχανισμού του άρθρου 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών θα καταλήξει στο να αποποιηθεί το δικαστήριο αυτό τη διεθνή δικαιοδοσία του και κατά συνέπεια στο να αποσπαστεί ο περί ου πρόκειται εναγόμενος από τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων του συμβαλλομένου κράτους της κατοικίας του.

85. Συγκεκριμένα, το άρθρο 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, θα υπενθυμίσω, ορίζει ότι, όταν συναφείς αγωγές έχουν ασκηθεί ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων συμβαλλομένων κρατών και εκκρεμούν στον πρώτο βαθμό, το δικαστήριο που δεν επελήφθη πρώτο δύναται είτε να αναστείλει τη διαδικασία είτε, κατόπιν αιτήσεως ενός των διαδίκων, να αποποιηθεί τη διεθνή δικαιοδοσία του, υπό την προϋπόθεση ότι το δίκαιό του επιτρέπει την ένωση συναφών υποθέσεων και το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο έχει διεθνή δικαιοδοσία και για τις δύο αγωγές. Οι διατάξεις αυτές της εν λόγω Συμβάσεως παρέχουν απλώς μια ευχέρεια στο δικαστήριο που δεν επελήφθη πρώτο, οπότε το δικαστήριο αυτό κάλλιστα δύναται να αποφασίσει να εκδικάσει την υπόθεση επί της ουσίας χωρίς να λάβει υπόψη τη παράλληλη δίκη που κινήθηκε προηγουμένως σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος[46].

86. Έτσι, όταν το δικαστήριο που δεν επελήφθη πρώτο έχει διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών λόγω της κατοικίας του εναγομένου ή ενός των εναγομένων στο συμβαλλόμενο κράτος της έδρας του, το δικαστήριο αυτό δύναται, βάσει του άρθρου 22 της εν λόγω Συμβάσεως, είτε να απεκδυθεί της διεθνούς δικαιοδοσίας του αποποιούμενο να εκδικάσει την υπόθεση κατόπιν αιτήσεως ενός των διαδίκων είτε να αναστείλει τη διαδικασία εν αναμονή της αποφάσεως του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο είτε να εκδικάσει αμέσως τη διαφορά χωρίς να διατάξει τέτοια αναστολή.

87. Κατά συνέπεια, η οφειλομένη στην κατά το άρθρο 22 της εν λόγω Συμβάσεως αποποίηση της διεθνούς δικαιοδοσίας απόσπαση του εναγομένου ή ενός των εναγομένων από τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων του συμβαλλομένου κράτους της κατοικίας του δεν γίνεται εκ συστήματος, αντιθέτως με αυτό που συμβαίνει, όπως είδαμε, όταν χρησιμοποιείται το άρθρο 6, σημείο 1 της Συμβάσεως αυτής.

45 — Βλ., στο ίδιο πνεύμα, το σημείο 149 των προτάσεών μου στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 1ης Μαρτίου 2005, C-281/02, Owusu (Συλλογή 2005, σ. I-1383).

46 — Βλ., στο ίδιο πνεύμα, μεταξύ άλλων, Gaudemet-Tallon, H., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, L.G.D.J., 3η έκδοση, 2002, σ. 277.

88. Η διαφορά αυτή μεταξύ των άρθρων 6, σημείο 1, και 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών όσον αφορά τις συνέπειές τους για την έκταση εφαρμογής του άρθρου 2 της ίδιας Συμβάσεως δικαιολογεί, κατ' εμέ, το να νοηθεί διαφορετικά η συνάφεια που απαιτείται για την εφαρμογή εκατέρου των άρθρων αυτών.

89. Συγκεκριμένα, ναι μεν άνετα μπορεί να πει κανείς ότι η σύμφωνη με την προαναφερθείσα απόφαση Tatry ευρεία ερμηνεία της κατά το άρθρο 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έννοιας της συνάφειας δεν μπορεί να θίξει την πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 2 της Συμβάσεως αυτής, πλην όμως δεν μπορεί να λεχθεί το ίδιο για την ερμηνεία της έννοιας της συνάφειας στο πλαίσιο της εφαρμογής του πιο πάνω άρθρου 6, σημείο 1. Επιβάλλεται να αναγνωριστεί ότι, στο ειδικό αυτό πλαίσιο, ευρεία ερμηνεία θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε σημαντική μείωση των περιπτώσεων που έχει εφαρμογή το άρθρο 2 (όσον αφορά τους ομοδίκους του εναγομένου).

90. Πάντως, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο πάντοτε φρόντιζε να ερμηνεύει στενά τους κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας οι οποίοι περιλαμβάνονται στα άρθρα 5 και 6 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, καθόσον οι κανόνες αυτοί εισάγουν εξαίρεση από την κατά το άρθρο 2 της Συμβάσεως αυτής γενική ή θεμελιώδη αρχή της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων της κατοικίας του εναγομένου, η οποία, θα υπενθυμίσω, συμβάλλει τα μέγιστα στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης[47].

Όπως είδαμε, η φροντίδα αυτή οδήγησε το Δικαστήριο, στην προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης, ακόμη και να προχωρήσει πέραν του κειμένου του άρθρου 6, σημείο 1, εξαρτώντας την εφαρμογή του από την ύπαρξη συνάφειας. Η πάγια αυτή νομολογία βαίνει προς την κατεύθυνση της στενής ερμηνείας της έννοιας της συνάφειας προκειμένου να περιοριστεί ακόμη περισσότερο η εφαρμογή του πιο πάνω άρθρου 6, σημείο 1.

91. Μια άλλη σημαντική διαφορά μεταξύ του συγκεντρωτικού μηχανισμού που προβλέπεται στο άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών και εκείνου που προβλέπεται στο άρθρο της 22, η οποία οφείλεται στον τρόπο εφαρμογής κάθε μιας από τις διατάξεις αυτές, ενισχύει την άποψη ότι είναι προτιμότερο να μη μεταφερθεί στο πλαίσιο της εφαρμογής του πιο πάνω άρθρου 6, σημείο 1, η ευρεία ερμηνεία που, στην προαναφερθείσα απόφαση Tatry, το Δικαστήριο έδωσε στην έννοια της συνάφειας κατά το πιο πάνω άρθρο 22.

92. Συγκεκριμένα, πρέπει να έχουμε κατά νου ότι η από το δικαστήριο που δεν επελήφθη πρώτο αποποίηση της διεθνούς δικαιοδοσίας του βάσει του άρθρου 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, είναι μια ευχέρεια, η επιλογή για την άσκηση της οποίας ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του εν λόγω δικαστηρίου, ενώ ο ενάγων μπορεί μόνο να υποβάλει σχετικό αίτημα.

93. Η πιο πάνω επιλογή του δικαστή να αποποιηθεί τη διεθνή δικαιοδοσία του οπω-

47 — Βλ., μεταξύ άλλων, την προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης (σκέψη 19), καθώς και τις αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 1995, C-364/93, Marinari (Συλλογή 1995, σ. I-2719, σκέψη 13)· της 27ης Οκτωβρίου 1998, C-51/97, Réunion européenne κ.λπ. (Συλλογή 1998, σ. I-6511, σκέψη 29), και της 10ης Ιουνίου 2004, C-168/02, Kronhofer (Συλλογή 2004, σ. I-6009, σκέψεις 13 και 14).

σδήποτε υπαγορεύεται από σκέψεις ορθής απονομής της δικαιοσύνης, είτε για να αποφευχθεί η έλλειψη συνοχής των δικαστικών αποφάσεων που θα εκδοθούν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη είτε για να αφεθεί σε δικαστή άλλου συμβαλλομένου κράτους, ο οποίος έχει ήδη επιληφθεί της διαφοράς και του οποίου η διεθνής δικαιοδοσία έχει διαπιστωθεί, η φροντίδα να λύσει τη διαφορά τη στιγμή που αντικειμενικά είναι σε καλύτερη θέση να το κάνει [48].

94. Από την άποψη αυτή, ο συγκεντρωτικός μηχανισμός που προβλέπεται στο άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών αποδεικνύεται σαφώς διαφορετικός εκείνου που προβλέπεται στο άρθρο 22 της ίδιας Συμβάσεως.

95. Συγκεκριμένα, η εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως αυτής εξαρτάται από απόφαση μόνον του ενάγοντος και όχι του δικαστή. Επιπλέον και επομένως, ναι μεν η απόφαση αυτή μπορεί να επηρεάζεται από θεμιτές φροντίδες σχετικά με την οικονομία της δίκης, πλην όμως μπορεί να υπαγορεύεται και από σκέψεις που, με γνώμονα τις απαιτήσεις ορθής απονομής της δικαιοσύνης ή αποτελεσματικής οργανώσεως της δίκης, είναι πιο συζητήσιμες από τις σκέψεις που οδηγούν έναν ενάγοντα, βάσει του άρθρου 5, σημείο 3, της ίδιας Συμβάσεως, να ασκήσει την αγωγή του ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου έλαβε χώρα το ζημιογόνο γεγονός και/ή του τόπου επελεύσεως της ζημίας, και όχι ενώπιον του δικαστηρίου του συμβαλλομένου κράτους της κατοικίας του εναγομένου.

96. Έτσι, η επιλογή του ενάγοντος να ασκήσει την αγωγή του, βάσει του άρθρου 6, σημείο 1, ενώπιον δικαστηρίου ενός τέτοιου συμβαλλομένου κράτους (του κράτους κατοικίας ενός εναγομένου) και όχι ενώπιον των δικαστηρίων άλλου ή άλλων συμβαλλομένων κρατών της κατοικίας του ομοδίκου ή των ομοδίκων του πιο πάνω εναγομένου, δύναται να γίνει μόνο για να επιτευχθεί η εφαρμογή ενός νόμιου, ή και μιας νομολογίας, ευνοϊκότερου για την εξασφάλιση των δικών του συμφερόντων, εις βάρος των συμφερόντων των εναγομένων, και όχι για να ικανοποιηθεί μια αντικειμενική ανάγκη όσον αφορά τις αποδείξεις ή την αποτελεσματική οργάνωση της δίκης.

97. Οι διαφορές σχετικά με προσβολές της ευρεσιτεχνίας προσφέρονται όλως ιδιαιτέρως για αυτού του είδους τις πρακτικές του «forum shopping» λόγω των σημαντικών διαφορών που υπάρχουν τώρα στις σχετικές εθνικές ρυθμίσεις, είτε οι ρυθμίσεις αυτές ανήκουν στο δικονομικό δίκαιο (ιδίως όσον αφορά τη συλλογή και τη διαφύλαξη των αποδεικτικών στοιχείων, τα οποία συχνά έχουν κεφαλαιώδη σημασία σε τέτοιες διαφορές) είτε ανήκουν στο ουσιαστικό δίκαιο (κολάσιμες πράξεις, κυρώσεις, μέτρα αποζη-

48 — Τούτο συμβαίνει, π.χ., στην περίπτωση που μια διαφορά σχετικά με ευθύνη εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας έφθασε όχι μόνον ενώπιον δικαστηρίου του συμβαλλομένου κράτους της κατοικίας του εναγομένου ή ενός των εναγομένων (βάσει του άρθρου 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών), αλλά και ενώπιον δικαστηρίου άλλου συμβαλλομένου κράτους, δηλαδή του δικαστηρίου του τόπου όπου έλαβε χώρα το ζημιογόνο γεγονός και/ή όπου επήλθε η ζημία (βάσει του άρθρου 5, σημείο 3, της εν λόγω Συμβάσεως). Συγκεκριμένα, όσον αφορά την εξέταση των αποδεικτικών στοιχείων, το τελευταίο δικαστήριο βρίσκεται σε καλύτερη θέση από το δικαστήριο του συμβαλλομένου κράτους της κατοικίας του εναγομένου ή ενός των εναγομένων για να εκτιμήσει αν, στις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, στοιχειοθετείται ευθύνη. Βλ., συναφώς, τη λεγόμενη «Ορυχεία καλίου της Αλσατίας» απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 1976, 21/76, Bier (Συλλογή τόμος 1976, σ. 613, σκέψεις 15 έως 17).

μιώσεως) [49], ακόμη και αν, κατ' αρχήν, το εφαρμοστέο επί των διαφορών αυτών ουσιαστικό δίκαιο δεν είναι η lex fori (το δίκαιο που ισχύει στο συμβαλλόμενο κράτος του επιληφθέντος δικαστή), αλλά η lex loci protectionis (δηλαδή το δίκαιο που ισχύει στο συμβαλλόμενο κράτος χορηγήσεως του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, με άλλα λόγια στο κράτος στο έδαφος του οποίου προβλέπεται η προστασία των δικαιωμάτων του κατόχου του περί ου πρόκειται διπλώματος ευρεσιτεχνίας και για το έδαφος του οποίου αξιώνεται η προστασία αυτή), οπότε θεωρητικά η επιλογή δικαστηρίου δεν έχει συνέπειες για τον καθορισμό του εφαρμοστέου ουσιαστικού δικαίου (αντιθέτως με αυτό που πάντοτε συμβαίνει σχετικά με το δικονομικό δίκαιο) [50].

98. Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, μπορεί κανείς να υποθέσει ότι η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας «kort geding» καθώς και η ολλανδική νομολογία στις αρχές της δεκαετίας του '90 (υπέρ της ευρείας εφαρμογής του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών) [51] δεν άφησαν αδιάφορους τους κατόχους του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας (οι οποίοι κατοικούν στις Ηνωμένες Πολιτείες και όχι στις Κάτω Χώρες) όταν αποφάσισαν να προσφύγουν σε ολλανδικό δικαστήριο (και όχι σε βελγικό, γερμανικό, γαλλικό, βρετανικό, ελβετικό, αυστριακό ή σουηδικό δικαστήριο) [52].

99. Ναι μεν είναι δύσκολο να προσαφθεί σε εκείνον που άσκησε αγωγή λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας ότι ακολούθησε μια τέτοια πρακτική «forum shopping» για να προστατεύσει καλύτερα τα συμφέροντά του, πλην όμως, κατ' εμέ, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών διαφορών μεταξύ της λογικής του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, και της λογικής του άρθρου 22 της Συμβάσεως αυτής, οι απαιτήσεις που ανάγονται στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης και δικαιολογούν έναν συγκεντρωτικό μηχανισμό δεν ισχύουν για την εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, όσο έντονα ισχύουν για την εφαρμογή του άρθρου 22.

100. Υπό τις συνθήκες αυτές, κλίνω υπέρ του ότι, όπως υποστηρίζουν οι καθών στην κύρια δίκη και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου

49 — Αυτό είναι εκείνο που υπογραμμίζει η έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ L 157, σ. 45):

«Από τις διαβουλεύσεις που πραγματοποίησε η Επιτροπή [...] προκύπτει ότι, παρά τις διατάξεις της συμφωνίας TRIPS, στα κράτη μέλη εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές όσον αφορά τα μέσα επιβολής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Για παράδειγμα, οι ρυθμίσεις περί εφαρμογής προσωρινών μέτρων που χρησιμοποιούνται ειδικότερα για τη διασφάλιση των αποδεικτικών στοιχείων, ο υπολογισμός της αποζημίωσης ή οι ρυθμίσεις περί εφαρμογής προσωρινών διαταγών ποικίλλουν σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Σε ορισμένα κράτη μέλη, δεν υπάρχουν μέτρα, διαδικασίες και μέτρα αποκατάστασης, όπως το δικαίωμα ενημέρωσης και η απόσυρση, δαπάνες του παραβάτη, των επίμαχων εμπορευμάτων που έχουν διατεθεί στην αγορά».

Η οδηγία αυτή (την οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να μεταφέρουν μέχρι στις 29 Απριλίου 2006) ναι μεν σκοπό έχει να φέρει πιο κοντά μεταξύ τους τις εθνικές ρυθμίσεις, για να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, πλην όμως δεν προβαίνει εν προκειμένω σε πλήρη εναρμόνιση, οπότε υπάρχει κίνδυνος να διατηρηθούν ορισμένες τωρινές διαφορές (ειδικότερα δε όσον αφορά τις κυρώσεις για μη σκόπιμες προσβολές της ευρεσιτεχνίας καθώς και την ποινική δίωξη λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας).

50 — Ο κανόνας για την εφαρμογή της lex loci protectionis, ο οποίος απορρέει από την παραδοσιακή αρχή της εδαφικότητας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και περιλαμβάνεται σε πλείστες διεθνείς συμβάσεις (όπως στη Σύμβαση των Παρισίων, της 20ής Μαρτίου 1883, περί προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, Δημοσίευση του ΠΟΔΙ αριθ. 201), περιέχεται στο άρθρο 8 της προτάσεως κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές («ΡΩΜΗ ΙΙ») [προτάσεως της 22ας Ιουλίου 2003, η οποία τελεί υπό διαπραγμάτευση, COM (2003) 427 τελικό], ο οποίος προορίζεται να έχει εφαρμογή στις προσβολές των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

51 — Βλ. το σημείο 58 των προτάσεών μου.

52 — Σχετικά με την ελκυστικότητα των ολλανδικών δικαστηρίων κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, βλ. Véron, P., «Trente ans d'application de la Convention de Bruxelles à l'action en contrefaçon de brevet d'invention», *Journal du droit international*, édition du juris-classeur, Παρίσι, 2001, σ. 812 και 813.

Βασιλείου, οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 6, σημείο 1, της εν λόγω Συμβάσεως δεν πρέπει να νοούνται όσο ευρέως νοούνται οι προϋποθέσεις που η προαναφερθείσα απόφαση Tatry θέτει για την εφαρμογή του άρθρου 22 της Συμβάσεως αυτής.

101. Έτσι, κατ' εμέ, είναι προτιμότερο να κρατηθεί η διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε από το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης, η οποία, θα υπενθυμίσω, εξαρτά την εφαρμογή του πιο πάνω άρθρου 6, σημείο 1, από την προϋπόθεση «οι ασκούμενες κατά των διαφόρων εναγομένων αγωγές [να] είναι συναφείς κατά το χρόνο ασκήσεώς τους, όταν δηλαδή υπάρχει συμφέρον να εξεταστούν και να κριθούν από κοινού προκειμένου να αποφευχθούν λύσεις που θα μπορούσαν να είναι ασυμβίβαστες [και όχι μόνον *αντιφατικές* υπό την έννοια της προαναφερθείσας αποφάσεως Tatry] αν οι υποθέσεις εκρίνοντο χωριστά» [53].

102. Εξάλλου, είναι ενδιαφέρουσα η παρατήρηση ότι ούτε το Δικαστήριο ούτε ο κοινοτικός νομοθέτης αγνόησαν τη διατύπωση αυτή για την εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών ή του άρθρου 6, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΚ). 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1), ο οποίος διαδέχθηκε τη Σύμβαση αυτή.

103. Συγκεκριμένα, στην προαναφερθείσα απόφαση Réunion européenne κ.λπ., η οποία εκδόθηκε πολλά χρόνια μετά την προαναφερθείσα απόφαση Tatry, το Δικαστήριο στηρίχθηκε μόνο στην προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης και στη συνάφεια που απαίτησε στην απόφαση εκείνη για την εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών [54], προκειμένου να κρίνει ότι «δύο κεφάλαια της ίδιας αγωγής αποζημιώσεως, στρεφόμενα κατά διαφορετικών εναγομένων και στηριζόμενα το ένα σε ευθύνη εκ συμβάσεως και το άλλο σε ευθύνη εξ αδικοπραξίας, δεν μπορούν να θεωρηθούν συναφή μεταξύ τους» [55].

104. Όσο για τον κανονισμό 44/2001, ο κανονισμός αυτός περιορίζεται να επαναλάβει επακριβώς τη διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε από το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις προεκτάσεις της προαναφερθείσας αποφάσεως Tatry [56].

105. Τα πρόσφατα αυτά στοιχεία της νομολογίας και της νομοθεσίας ενισχύουν την άποψη ότι είναι προτιμότερο να κρατηθεί, για την εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, ο ορισμός της συνάφειας που έγινε δεκτός από το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης.

53 — Προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης, σκέψη 12, η έμφαση δική μου.

54 — Βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Réunion européenne κ.λπ., σκέψη 48.

55 — Αυτόθι, σκέψη 50.

56 — Ο κανονισμός αυτός δεν έχει εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης, καθόσον η διαφορά αυτή γεννήθηκε από αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που υποβλήθηκε πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού αυτού. Το άρθρο του 6, σημείο 1, ορίζει ότι «[τ]ο ίδιο [...] πρόσωπο μπορεί επίσης να εναχθεί [,] αν υπάρχουν πολλοί εναγόμενοι, ενώπιον του δικαστηρίου της κατοικίας ενός εξ αυτών, εφόσον υπάρχει τόσο στενή συνάφεια μεταξύ των αγωγών ώστε να ενδείκνυται να συνεκδικασθούν και να κριθούν συγχρόνως, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης ασυμβίβαστων αποφάσεων που θα μπορούσαν να προκύψουν από την χωριστή εκδίκασή τους».

106. Ποιες συγκεκριμένες συνέπειες πρέπει να συναχθούν από τη φύση της απαιτούμενης συνάφειας για την εφαρμογή του πιο πάνω άρθρου 6, σημείο 1, στο πλαίσιο διαφορών σχετικά με προσβολές δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας, όπως η διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί το αιτούν δικαστήριο; Αυτό είναι εκείνο που θα δούμε τώρα.

Γ — *Επί των συνεπειών που πρέπει να συναχθούν από τη φύση της απαιτούμενης συνάφειας για την εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, όσον αφορά τις διαφορές σχετικά με προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας όπως η διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί το αιτούν δικαστήριο*

107. Αν κρατηθεί, όπως προτείνω, ο ορισμός της συνάφειας που έγινε δεκτός από το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης, αμέσως επιβάλλεται μια απλή απάντηση: το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν έχει εφαρμογή, όταν δεν υπάρχει η συνάφεια που απαιτείται για την εφαρμογή του, σε διαφορές σχετικά με προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας όπως η διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί το αιτούν δικαστήριο.

108. Βέβαια, στο πλαίσιο διαφοράς σχετικά με προσβολή των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όπου πλείονες εναγόμενοι που κατοικούν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη εγκαλούνται για πράξεις προσβολής της ευρεσιτεχνίας οι οποίες φέρεται ότι τελέστηκαν από κάθε έναν από αυτούς στο έδαφος κάθε συμβαλλόμενου κράτους όπου κάθε ένας από αυτούς κατοικεί, είναι δυνατόν, αν ολόκληρη η διαφορά αυτή δεν φθάσει «στα χέρια» του δικαστηρίου της κατοικίας ενός των εναγομένων, να εκδοθούν αποκλίνουσες αποφάσεις σχετικά με τους διαφόρους εναγομένους (από τα δικαστήρια των διαφόρων συμβαλλομένων κρατών όπου κατοικούν οι τελευταίοι), π.χ., όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των προσαπτομένων πράξεων, τη λήψη μέτρων διασφαλίσεως των αποδείξεων ή τον καθορισμό του ποσού της αποζημιώσεως του ενάγοντος.

109. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή, όσο και να αποκλίνουν μεταξύ τους, οι αποφάσεις αυτές δεν είναι ασυμβίβαστες ή ασύμβατες μεταξύ τους. Αφενός, εφόσον οι εναγόμενοι τους οποίους αφορά κάθε μία από τις αποφάσεις αυτές είναι διαφορετικοί, οι τελευταίες μπορούν να εκτελεστούν χωριστά και συγχρόνως για κάθε έναν από αυτούς. Αφετέρου, οι έννομες συνέπειες των αποφάσεων αυτών δεν αλληλοαναιρούνται, καθόσον, στην περίπτωση αυτή, κάθε επιληφθέν δικαστήριο αποφαίνεται μόνον επί της φερομένης προσβολής των δικαιωμάτων του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας στο έδαφος κάθε ενός από τα συμβαλλόμενα κράτη στα οποία ανήκουν τα δικαστήρια αυτά, οπότε οι έννομες συνέπειες κάθε μιας από τις αποφάσεις αυτές καλύπτουν διαφορετικό έδαφος.

110. Επομένως, λείπει η συνάφεια την οποία απαίτησε το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση Καλφέλης. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τη νομολογία αυτή, το άρθρο 6,

σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν έχει εφαρμογή στην πιο πάνω περίπτωση.

111. Πάντως, κατ' εμέ, το ίδιο θα ίσχυε ακόμη και στην περίπτωση που, αντιθέτως προς την ανάλυσή μου, η προαναφερθείσα νομολογία Tatry σχετικά με το άρθρο 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών μεταφερόταν στο άρθρο της 6, σημείο 1.

112. Όπως η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή, έτσι και εγώ θεωρώ ότι, στο πλαίσιο διαφοράς σχετικά με προσβολή των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, θα ήταν υπερβολικό να γίνει λόγος για κίνδυνο εκδόσεως αντιθέτων αποφάσεων υπό την έννοια της προαναφερθείσας αποφάσεως Tatry.

113. Δύσκολα μπορώ να φανταστώ ότι μια απόφαση μπορεί να θεωρηθεί αντίθετη μιας άλλης μόνο και μόνο διότι υπάρχει μια απλή απόκλιση όσον αφορά τη λύση της διαφοράς, δηλαδή όσον αφορά την έκβαση της δίκης. Για να υπάρξουν αντίθετες αποφάσεις, πρέπει ακόμη, κατ' εμέ, η απόκλιση αυτή να εντάσσεται στο πλαίσιο της ίδιας νομικής και πραγματικής καταστάσεως. Μόνο στην περίπτωση αυτή μπορεί κανείς να φανταστεί την ύπαρξη αντιθέτων αποφάσεων, όταν, στο πλαίσιο της ίδιας νομικής και πραγματικής καταστάσεως, δικαστές κατέληξαν σε αποκλίνουσες ή και διαμετρικά αντίθετες λύσεις [57].

114. Πάντως, όπως σημείωσα [58], εξαιρουμένων των κοινών κανόνων που η Σύμβαση του Μονάχου θέτει για τη χορήγηση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας συνεχίζει να διέπεται από την εθνική ρύθμιση κάθε ενός από τα συμβαλλόμενα κράτη για τα οποία χορηγήθηκε. Από τη στιγμή που χορηγήθηκε, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μετατρέπεται σε «δέσμη εθνικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας».

115. Έτσι, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, της Συμβάσεως του Μονάχου, «[σ]ε κάθε ένα συμβαλλόμενο Κράτος για το οποίο έχει χορηγηθεί, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχει την ίδια ισχύ και υπόκειται στο ίδιο καθεστώς, με ένα εθνικό δίπλωμα που απονεμήθηκε στο Κράτος αυτό, εκτός εάν ορίζει διαφορετικά η Σύμβαση αυτή».

116. 25. Στο ίδιο πνεύμα, το άρθρο 64, παράγραφος 1, της εν λόγω Συμβάσεως ορίζει ότι «[...] το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας παρέχει στον δικαιούχο του, από την ημέρα δημοσίευσης της ανακοίνωσης για τη χορήγησή του και στο έδαφος κάθε ενός από τα συμβαλλόμενα Κράτη για τα οποία χορηγήθηκε, τα ίδια δικαιώματα με εκείνα που παρέχει ένα εθνικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγείται στο έδαφος του Κράτους αυτού». Η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου προσθέτει ότι «[ο]ι παραβιάσεις του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας κρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας».

57 — Βλ., στο ίδιο πνεύμα, τα σημεία 28 και 29 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα Tesauro στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Tatry.

58 — Βλ. τα σημεία 23 έως 25 των προτάσεών μου.

117. Από το σύνολο των πιο πάνω διατάξεων της Συμβάσεως του Μονάχου προκύπτει σαφώς ότι μια αγωγή λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, η οποία ασκήθηκε κατά πολλών εναγομένων που κατοικούν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη για πράξεις που φέρεται ότι τελέστηκαν στο έδαφος κάθε ενός από τα κράτη αυτά, πρέπει να εξεταστεί με γνώμονα την εθνική ρύθμιση που εν προκειμένω ισχύει σε κάθε ένα από τα κράτη αυτά για τα οποία χορηγήθηκε το σχετικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

118. Πάντως, όπως σημείωσα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των εθνικών ρυθμίσεων περί προσβολής της ευρεσιτεχνίας, είτε οι ρυθμίσεις αυτές ανήκουν στο δικονομικό δίκαιο (ιδίως όσον αφορά τη συλλογή και τη διαφύλαξη των αποδεικτικών στοιχείων, τα οποία συχνά έχουν κεφαλαιώδη σημασία σε τέτοιες διαφορές) είτε ανήκουν στο ουσιαστικό δίκαιο (κολάσιμες πράξεις, κυρώσεις, μέτρα αποζημιώσεως), υπενθυμιζομένου ότι, κατ' αρχήν, το ουσιαστικό δίκαιο που έχει εφαρμογή στις διαφορές αυτές είναι η lex loci protectionis (δηλαδή το δίκαιο που ισχύει στο συμβαλλόμενο κράτος στο έδαφος του οποίου προβλέπεται η προστασία των δικαιωμάτων του κατόχου του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας και για το έδαφος του οποίου αξιώνεται η προστασία αυτή).

119. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο πλαίσιο διαφορών σχετικά με προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας, όπως η διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί το αιτούν δικαστήριο, ενδεχόμενες αποκλίσεις μεταξύ αποφάσεων που εκδόθηκαν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη δεν εντάσσονται στο πλαίσιο της ίδιας νομικής καταστάσεως.

120. Η διαπίστωση αυτή δεν μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση από την ύπαρξη κοινών κατευθυντηρίων γραμμών στα κράτη μέρη της Συμβάσεως του Μονάχου για να καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 69 της Συμβάσεως αυτής, η έκταση της επί τεχνικών ζητημάτων προστασίας που παρέχεται από ένα ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας [59]. Παρά τη σημασία που μπορεί να έχει, για τις διαφορές σχετικά με προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας, η χάραξη των κατευθυντηρίων αυτών γραμμών με το πρωτόκολλο για την ερμηνεία του πιο πάνω άρθρου 69, το πρωτόκολλο αυτό αφορά μόνο την έκταση της επί τεχνικών ζητημάτων προστασίας που παρέχεται από συγκεκριμένο ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, δηλαδή το *τεχνικό* αντικείμενο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας η οποία συνίσταται στο πιο πάνω δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Πρόκειται για διαφορετικό ζήτημα από εκείνο σχετικά με τη *νομική* έκταση των δικαιωμάτων που παρέχονται στον κάτοχο ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, η οποία άλλωστε διέπεται από τις διάφορες εθνικές ρυθμίσεις.

121. Επομένως, όπως υπογράμμισε η Γαλλική Κυβέρνηση, όταν πλείονα δικαστήρια διαφόρων συμβαλλομένων κρατών έχουν επιληφθεί μιας τέτοιας αγωγής, εξ ορισμού οι αποκλίνουσες αποφάσεις που μπορούν να προκύψουν εντεύθεν δεν μπορούν να χαρακτηριστούν αντιφατικές. Κατά συνέπεια, εφόσον δεν υπάρχει κίνδυνος εκδόσεως αντιθέτων αποφάσεων, δεν πρέπει, αν ληφθεί ως γνώμων η προαναφερθείσα απόφαση Tatry, να εφαρμοστεί το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

59 — Βλ. το σημείο 28 των προτάσεών μου.

122. Κατ' εμέ, το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται ακόμη και στην περίπτωση (η οποία εκτέθηκε από το αιτούν δικαστήριο με το δεύτερο προδικαστικό του ερώτημα) που φέρεται ότι οι εναγόμενες εταιρίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο και ενήργησαν κατά πανομοιότυπο ή όμοιο τρόπο, σύμφωνα με κοινή πολιτική που φέρεται ότι χαράχθηκε μόνον από μία από αυτές, οπότε πρόκειται για την ίδια πραγματική κατάσταση.

123. Συγκεκριμένα, η ενδεχόμενη αυτή ενότητα ή ομοιογένεια των πραγματικών καταστάσεων ουδόλως μειώνει τη διαφορά των νομικών καταστάσεων η οποία απορρέει από την τωρινή ποικιλομορφία των εθνικών ρυθμίσεων περί προσβολής της ευρεσιτεχνίας.

124. Άλλωστε, το να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει εφαρμογή σε μια τέτοια περίπτωση, απλώς και μόνο για τον λόγο ότι υφίσταται ίδια πραγματική κατάσταση, δεν είναι, κατ' εμέ, ικανοποιητικό αν ληφθούν υπόψη οι σκοποί της Συμβάσεως αυτής, οι οποίοι συνίστανται, αφενός, στην ενίσχυση της έννομης προστασίας των προσώπων που είναι εγκατεστημένα στην Κοινότητα και, αφετέρου, στη βεβαιότητα δικαίου.

125. Συγκεκριμένα, η ενίσχυση της έννομης προστασίας των προσώπων που είναι εγκατεστημένα στην Κοινότητα συνεπάγεται ότι οι κοινοί κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας τους οποίους θέτει η Σύμβαση των Βρυξελλών καθιστούν δυνατό, «αφενός, στον ενάγοντα να εντοπίζει *εύκολα* το δικαστήριο στο οποίο μπορεί να προσφύγει και, αφετέρου, στον εναγόμενο να προβλέπει *εύλογα* το δικαστήριο ενώπιον του οποίου μπορεί να εναχθεί» [60]. Το Δικαστήριο χαρακτήρισε τους κανόνες αυτούς ικανούς να διασφαλίσουν «*βεβαιότητα* ως προς την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων εθνικών δικαστηρίων, ενώπιον των οποίων μπορεί να αχθεί μια διαφορά» [61]. Συγκεκριμένα, μόνον κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που ικανοποιούν τέτοιες απαιτήσεις είναι ικανοί να εξασφαλίσουν την τήρηση της αρχής της βεβαιότητας δικαίου, η οποία, κατά πάγια νομολογία [62], αποτελεί έναν από τους σκοπούς της εν λόγω Συμβάσεως.

126. Σε συνάρτηση με τη λογική αυτή, το Δικαστήριο έκρινε ότι «η αρχή της ασφαλείας δικαίου απαιτεί, μεταξύ άλλων, να ερμηνεύονται οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που αποκλίνουν από τον προβλεπόμενο στο άρθρο 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών γενικό κανόνα κατά τρόπο που να επιτρέπει στον εναγόμενο που έχει τη συνήθη ενημέρωση να προβλέπει ευλόγως ενώπιον ποιου δικαστηρίου, εκτός αυτού του κράτους της κατοικίας του, θα μπορούσε να εναχθεί» [63].

60 — Βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 1993, C-125/92, Mulox IBC, (Συλλογή 1993, σ. I-4075, σκέψη 11)· της 3ης Ιουλίου 1997, C-269/95, Benincasa (Συλλογή 1997, σ. I-3767, σκέψη 26)· της 17ης Σεπτεμβρίου 2002, C-334/00, Tacconi (Συλλογή 2002, σ. I-7357, σκέψη 20), και της 5ης Φεβρουαρίου 2004, C-18/02, DFDS Torline (Συλλογή 2004, σ. I-1417, σκέψη 36), καθώς και τις προαναφερθείσες αποφάσεις Kronhofer (σκέψη 20) και Owusu (σκέψη 40).

61 — Βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 29ης Ιουνίου 1994, C-288/92, Custom Made Commercial (Συλλογή 1994, σ. I-2913, σκέψη 15), και της 19ης Φεβρουαρίου 2002, C-256/00, Besix (Συλλογή 2002, σ. I-1699, σκέψη 25), καθώς και την προαναφερθείσα απόφαση Owusu (σκέψη 39).

62 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 4ης Μαρτίου 1982, 38/81, Effer (Συλλογή 1982, σ. 825, σκέψη 6), την προαναφερθείσα απόφαση Custom Made Commercial (σκέψη 18), την απόφαση της 28ης Σεπτεμβρίου 1999, C-440/97, GIE Groupe Concorde κ.λπ. (Συλλογή 1999, σ. I-6307, σκέψη 23), την προαναφερθείσα απόφαση Besix (σκέψεις 24 έως 26), την απόφαση της 6ης Ιουνίου 2002, C-80/00, Italian Leather (Συλλογή 2002, σ. I-4995, σκέψη 51), και την προαναφερθείσα απόφαση Owusu (σκέψη 38).

63 — Προαναφερθείσα απόφαση Owusu (σκέψη 40 και νομολογία που παρατίθεται εκεί).

127. Πάντως, κατ' εμέ, το να εξαρτηθεί η εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών από το αν τα κεφάλαια της αγωγής συνδέονται με την ίδια πραγματική κατάσταση, σύμφωνα με τα διάφορα κριτήρια συνδέσεως που αναφέρει το αιτούν δικαστήριο, δεν είναι αρκετό για να εξασφαλιστεί η προβλεψιμότητα των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που θέτει η εν λόγω Σύμβαση.

128. Συγκεκριμένα, αν υποτεθεί ότι οι εναγόμενες εταιρίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο και ότι οι πράξεις προσβολής της ευρεσιτεχνίας που τους προσάπτονται είναι πανομοιότυπες ή όμοιες, δεν είναι εύκολο ούτε για τον ενάγοντα ούτε για τον δικαστή να καθορίσουν ότι η τέλεση των πράξεων αυτών απορρέει από σύμπραξη μεταξύ των εταιριών αυτών ή από κοινή πολιτική που χαράχθηκε στο πλαίσιο του πιο πάνω ομίλου.

129. Το ίδιο ισχύει ακόμη περισσότερο όσον αφορά τον καθορισμό του ρόλου κάθε μιας από τις εν λόγω εταιρίες στη χάραξη της φερόμενης κοινής πολιτικής για να προσδιοριστεί «the spider in the web». Το ζήτημα αυτό κινδυνεύει κάλλιστα να γίνει «μήλον της Έριδος», με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν πολυάριθμες αμφισβητήσεις μεταξύ των διαδίκων, ακόμη και μεταξύ των ίδιων των εναγομένων. Το να στηριχθεί η εφαρμογή του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών στην αρχή ότι διεθνή δικαιοδοσία έχει το δικαστήριο της έδρας της εταιρίας η οποία είχε βασικό ρόλο στη χάραξη της κοινής πολιτικής από την οποία απέρρευσαν οι προσαπτόμενες πράξεις προσβολής της ευρεσιτεχνίας θα ήταν, κατ' εμέ, αντίθετο προς τις απαιτήσεις προβλεψιμότητας ή βεβαιότητας που θέτει το Δικαστήριο για την ερμηνεία των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που περιλαμβάνονται στη Σύμβαση αυτή.

130. Κατόπιν όλων αυτών, θεωρώ ότι το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν έχει εφαρμογή στο πλαίσιο διαφοράς σχετικά με προσβολές δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όπου εγκαλούνται πλείονες εταιρίες, οι οποίες εδρεύουν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη, για πράξεις που φέρεται ότι τελέστηκαν στο έδαφος κάθε ενός από τα κράτη αυτά, ακόμη και στην περίπτωση που οι πιο πάνω εταιρίες, που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, φέρεται ότι ενήργησαν κατά πανομοιότυπο ή όμοιο τρόπο, στο πλαίσιο συμπράξεως ή σύμφωνα με κοινή πολιτική που φέρεται ότι χαράχθηκε μόνον από μία από αυτές.

131. Οι συνέπειες που ο κανόνας αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχεται στο άρθρο 16, σημείο 4, της εν λόγω Συμβάσεως έχει για την εκδίκαση των διαφορών σχετικά με προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας ενισχύει την ανάλυσή μου. Αυτό είναι εκείνο που τώρα θα εξετάσω διά βραχέων σε προέκταση των παρατηρήσεών μου σχετικά με το περιεχόμενο και τη σημασία των προδικαστικών ερωτημάτων.

Δ — *Οι συνέπειες που ο κανόνας αποκλειστικής δικαιοδοσίας που περιέχεται στο άρθρο 16, σημείο 4, της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει για την εκδίκαση των διαφορών σχετικά με προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας*

132. Ακόμη και στην περίπτωση που στην προαναφερθείσα υπόθεση GAT το Δικαστήριο κρίνει ότι το άρθρο 16, σημείο 4, της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν έχει εφαρμογή στο πλαίσιο διαφοράς σχετικά με προσβολή των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όπου αμφισβητείται το κύρος του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το πιο πάνω άρθρο δεν θα χάσει οποιαδήποτε σημασία για την εκδίκαση μιας τέτοιας διαφοράς.

133. Συγκεκριμένα, όπως δείχνει η προαναφερθείσα υπόθεση Boston Scientific κ.λπ. στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως η οποία τελικά ανακλήθηκε[64], είναι δυνατόν δίκη για την ακύρωση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας να κινηθεί πριν ή μετά την άσκηση αγωγής λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από το σχετικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Στις περιπτώσεις αυτές, το άρθρο 16, σημείο 4, οδηγεί αναπόφευκτα σε κατακερματισμό της διαφοράς σχετικά με το πιο πάνω δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, ο οποίος δεν μπορεί να αποφευχθεί με τη χρήση του σχετικού με τη συνάφεια μηχανισμού του άρθρου 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

134. Έτσι, στην περίπτωση που δίκη για την ακύρωση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας κινηθεί (ενώπιον των δικαστηρίων των διαφόρων συμβαλλομένων κρατών για τα οποία χορηγήθηκε το δίπλωμα αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 16, σημείο 4, της Συμβάσεως των Βρυξελλών) πριν από την άσκηση (σε περίπτωση που υπάρχουν πολλοί εναγόμενοι, ενώπιον του δικαστηρίου της κατοικίας ενός από αυτούς, με προβαλλόμενο στήριγμα το άρθρο 6, σημείο 1, της εν λόγω Συμβάσεως) αγωγής λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από το ίδιο δίπλωμα κατόπιν πράξεων που φέρεται ότι τελέστηκαν στο έδαφος κάθε ενός από τα κράτη αυτά[65], είναι πιθανότατο, στην περίπτωση που προβληθεί ως αμυντικός ισχυρισμός ένσταση ακυρότητας του πιο πάνω διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το δικαστήριο που εκδικάζει την εν λόγω αγωγή (αν υποτεθεί ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει του άρθρου 6, σημείο 1, της ιδίας Συμβάσεως, πράγμα που αμφισβητώ) να αποφασίσει, σύμφωνα με το άρθρο της 22, να αναστείλει τη διαδικασία (εν αναμονή των αποφάσεων σχετικά με το κύρος του εν λόγω διπλώματος σε κάθε ένα από τα συμβαλλόμενα αυτά κράτη) ή ενδεχομένως να αποποιηθεί τη διεθνή δικαιοδοσία του (υπέρ των διαφόρων δικαστηρίων ενώπιον των οποίων έχει κινηθεί δίκη για την ακύρωση του πιο πάνω διπλώματος ευρεσιτεχνίας).

135. Επομένως, στην περίπτωση αυτή, η χρησιμοποίηση του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών για να αχθεί ενώπιον του δικαστηρίου της κατοικίας ενός των εναγομένων ολόκληρη η διαφορά σχετικά με την προσβολή των δικαιωμάτων από το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και έτσι να αποφευχθούν οι καθυστερήσεις και τα έξοδα που συνεπάγεται ο κατακερματισμός της διαφοράς αυτής μεταξύ των δικαστηρίων διαφόρων συμβαλλομένων κρατών δεν θα βοηθήσει και πολύ.

64 — Βλ. το σημείο 3 των προτάσεών μου.

65 — Η περίπτωση αυτή αντιστοιχεί σε μια γνωστότατη τακτική υπό το όνομα τακτική του ψαριού «πλάνη», η οποία συνίσταται, για μια επιχείρηση που αισθάνεται ότι απειλείται με αγωγή λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας, στην πρωτοβουλία να κινήσει δίκη για την ακύρωση του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας προκειμένου να καθυστερήσει την κίνηση ενδεχόμενης δίκης λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας.

136. Το ίδιο ισχύει στην αντίστροφη περίπτωση που αγωγή λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ασκηθεί (ενώπιον του δικαστηρίου της κατοικίας ενός των εναγομένων, με προβαλλόμενο στήριγμα το πιο πάνω άρθρο 6, σημείο 1) —για πράξεις που φέρεται ότι τελέστηκαν στο έδαφος κάθε ενός από τα συμβαλλόμενα κράτη για τα οποία χορηγήθηκε το σχετικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας— πριν από την κίνηση δίκης για την ακύρωση του διπλώματος αυτού (ενώπιον των δικαστηρίων των διαφόρων συμβαλλομένων κρατών για τα οποία χορηγήθηκε το πιο πάνω δίπλωμα, σύμφωνα με το άρθρο 16, σημείο 4, της Συμβάσεως των Βρυξελλών).

137. Στην περίπτωση αυτή, είναι εξ ίσου πιθανότατο το ενδεχόμενο το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο (το δικαστήριο που επελήφθη της διαφοράς λόγω προσβολής της ευρεσιτεχνίας στο πλαίσιο της οποίας διαφοράς προβλήθηκε ένσταση ακυρότητας του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας) να αποφασίσει (αν υποτεθεί ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει του άρθρου 6, σημείο 1, πράγμα που αμφισβητώ) να αναστείλει τη διαδικασία εν αναμονή των αποφάσεων σχετικά με το κύρος του διπλώματος αυτού, διευκρινιζομένου ότι τα δικαστήρια που επελήφθησαν των διαφορών σχετικά με την ακύρωση του διπλώματος αυτού δεν έχουν δικαίωμα, βάσει του άρθρου 22 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, να αποποιηθούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους, καθόσον, βάσει του άρθρου της 16, σημείο 4, έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία.

138. Και εδώ, η χρησιμοποίηση του άρθρου 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών για να αχθεί ολόκληρη η διαφορά σχετικά με την προσβολή των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ενώπιον του δικαστηρίου της κατοικίας ενός των εναγομένων και έτσι για να αποφευχθούν οι καθυστερήσεις και τα έξοδα που συνεπάγεται ο κατακερματισμός της διαφοράς αυτής μεταξύ των δικαστηρίων διαφόρων συμβαλλομένων κρατών δεν βοηθά και πολύ.

139. Οι διαφορετικές αυτές περιπτώσεις δείχνουν τα όρια του τωρινού συστήματος κατανομής της διεθνούς δικαιοδοσίας για τη λύση των διαφορών σχετικά με τις προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Ωστόσο, η κατάσταση αυτή μπορεί να αλλάξει στο μέλλον κατόπιν των διαπραγματεύσεων που γίνονται τόσο σε κοινοτικό πλαίσιο όσο και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας.

Ε — *Οι προοπτικές όσον αφορά τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας ως προς τις διαφορές σχετικά με τις προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας*

140. Πολλές διαπραγματεύσεις βρίσκονται σε εξέλιξη για την ενιαία εκδίκαση των διαφορών σχετικά με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

141. Οι πρώτες διαπραγματεύσεις άρχισαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, κατόπιν μιας

διακυβερνητικής διασκέψεως η οποία πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι τον Ιούνιο του 1999. Συστάθηκε μια ομάδα εργασίας για την επεξεργασία σχεδίου συμφωνίας για την εκδίκαση των διαφορών σχετικά με τα ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Οι εργασίες που διεξήχθησαν στο πλαίσιο αυτό οδήγησαν, τον Φεβρουάριο του 2004, στην κατάρτιση ενός τέτοιου σχεδίου συμφωνίας το οποίο πρόκειται να συζητηθεί στο πλαίσιο μελλοντικής διακυβερνητικής διασκέψεως [66].

142. Σε προέκταση των διαπραγματεύσεων αυτών και εκείνων που έχουν ήδη γίνει εντός της Κοινότητας [67], Η Επιτροπή κατέθεσε, την 1η Αυγούστου 2000, πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας [68]. Συζητείται να υπαχθούν στο Δικαστήριο όλες οι διαφορές σχετικά με την προσβολή των δικαιωμάτων από τα μελλοντικά κοινοτικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας και σχετικά με το κύρος των διπλωμάτων αυτών (που θα χορηγούνται από το ΕΓΔΕ για όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας). Πρόταση αποφάσεως του Συμβουλίου για την ανάθεση στο Δικαστήριο δικαιοδοσίας επί των διαφορών σχετικά με το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, καθώς και πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την ίδρυση δικαστηρίου κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας και για τα ένδικα μέσα ενώπιον του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κατατέθηκαν από την Επιτροπή κατά τα τέλη του 2003 [69].

143. Κατ' εμέ, μόνο στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων αυτών πρέπει να βελτιωθεί το τωρινό σύστημα κατανομής της διεθνούς δικαιοδοσίας όσον αφορά τις διαφορές σχετικά με προσβολές των δικαιωμάτων από ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

144. Μετά από όλα τα πιο πάνω, νομίζω ότι στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί απάντηση ότι το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν έχει εφαρμογή στο πλαίσιο διαφοράς σχετικά με προσβολή δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όπου εγκαλούνται πλείονες εταιρίες, που εδρεύουν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη, για πράξεις που φέρεται ότι τελέστηκαν στο έδαφος κάθε ενός από τα κράτη αυτά, ακόμη και στην περίπτωση που οι πιο πάνω εταιρίες, που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, φέρεται ότι ενήργησαν κατά πανομοιότυπο ή όμοιο τρόπο, σύμφωνα με κοινή πολιτική που φέρεται ότι χαράχθηκε μόνον από μία από αυτές.

66 — Το σχέδιο αυτό συμφωνίας είναι προσιτό στον δικτυακό τόπο του ΕΓΔΕ (http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index_f.htm).

67 — Δύο διεθνείς συμφωνίες συνήφθησαν μεταξύ των κρατών μελών, αλλά ουδέποτε τέθηκαν σε ισχύ. Πρόκειται, αφενός, για τη σύμβαση 76/76/ΕΟΚ σχετικά με το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κοινή αγορά, η οποία υπεγράφη στις 15 Δεκεμβρίου 1975 στο Λουξεμβούργο (ΕΕ 1976, ξενόγλωσσες εκδόσεις, L 17, σ. 1), και, αφετέρου, για τη συμφωνία 89/695/ΕΟΚ σχετικά με τα κοινοτικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας — καταρτίστηκε στο Λουξεμβούργο στις 15 Δεκεμβρίου 1989 (ΕΕ L 401, σ. 1).

68 — ΕΕ 2000, C 337 E, σ. 278.

69 — Βλ., αντιστοίχως, COM(2003) 827 τελικό και COM(2003) 828 τελικό.

## VI — Συμπέρασμα

145. Κατόπιν των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Hoge Raad der Nederlanden την εξής απάντηση:

«Το άρθρο 6, σημείο 1, της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας, με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και με τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν έχει εφαρμογή στο πλαίσιο διαφοράς σχετικά με προσβολή δικαιωμάτων από ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όπου εγκαλούνται πλείονες εταιρίες, που εδρεύουν σε διάφορα συμβαλλόμενα κράτη, για πράξεις που φέρεται ότι τελέστηκαν στο έδαφος κάθε ενός από τα κράτη αυτά, ακόμη και στην περίπτωση που οι πιο πάνω εταιρίες, που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, φέρεται ότι ενήργησαν κατά πανομοιότυπο ή όμοιο τρόπο, σύμφωνα με κοινή πολιτική που φέρεται ότι χαράχθηκε μόνον από μία από αυτές.»